

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

ГОЛОВНА

ПРО ЖУРНАЛ

АВТОРИ

РОЗМІЩЕННЯ СТАТТІ

КОНТАКТ

Зміст журналу № 3, 2015

Р. О. Толпежніков

д. е. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту економіки та менеджменту, ДВНЗ
«Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь

УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ СУКУПНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

R. Tolpezhnikov

Doctor of Science, Assoc. Prof., Director of The Education and Scientific Institute of Economics and
Management, SHEI «Pryazovskyi State Technical University», Mariupol

MASTERING CHANGE OF TOTAL POTENTIAL OF ENTERPRISE

У статті розкрити особливості проактивного управління змінами на підприємстві, що є інноваційним підходом до формування сукупного потенціалу в рамках формування його стратегії. Стратегії змін, які спрямовані не на локалізацію існуючих проблем та загроз, а такої, що направлена на недопущення їхньої появи. Це – менеджмент змін, який дозволяє у свої сукупній дії не лише передбачувати, а й формувати події. В роботі висвітлюється різниця між реактивним підходом в управлінні змінами та проактивним підходом, наводиться структурна характеристика та переваги і загрози. Розглядаються ризики появи нових проблем створених проактивною поведінкою усередині організації. Зроблено висновок, що саме сукупний потенціал враховує не лише наявні, задіяні ресурси і можливості, а й дозволяє оцінити здатності їх використання під впливом чинників внутрішнього і зовнішнього середовищ за умов реалізації певних змін. Таким чином, не тільки наявні ресурси і можливості для досягнення поставлених цілей, а й рівень здатності до змін всередині організації визначають сукупний потенціал підприємства. Сьогодні проактивний тип змін у сукупному потенціалі передбачає потребу в новому типі трудового потенціалу підприємства, де носієм проактивних змін на підприємстві є персонал. Це забезпечить швидку адаптацію і одночасне створення усередині підприємства декількох різних типів потенціалу. При цьому структури мають бути динамічними, складними, гнучкими і непостійними. Саме це і зумовлює актуальність дослідження проактивного типу змін у менеджменті потенціалом підприємства та пошук шляхів його впровадження на вітчизняних підприємствах.

In the article the features proactive mastering change of the enterprise, which is an innovative approach to the formation of total potential within the formation of his strategy. Strategy changes are not aimed at localization of problems and threats, and one that is aimed at preventing their appearance. This – mastering change that allows in their total actions not only foresee but also to shape events. The paper highlights the difference between reactive approach to management of changes and proactive approach, given the structural characteristics and advantages and threats. We consider the risk of new problems created by proactive behavior within the organization. The conclusion is that it is cumulative capacity takes into account not only existing, operating resources and opportunities, but also to evaluate the ability to use them under the influence of factors internal and external environment under conditions of certain changes. Thus, not only the resources and opportunities to achieve their goals, but the level of capacity for change within the organization determine the total potential of the company. Today proactive type of change in total provides the potential need new type of labor potential of the enterprise where the carrier proactive changes the company has staff. This ensures rapid adaptation and simultaneous creation within the enterprise several different types of building. This structure must be dynamic, complex, flexible and changeable. This is what determines the relevance of research proactive type of management potential changes in the company and find ways of its implementation in domestic enterprises.

naroboty.com

Своєчасний пошук роботи

О. М. Десятник

д. е. н., професор кафедри податків і фінансової політики, Тернопільський національний економічний
університет, м. Тернопіль

М. О. Харкавий

здобувач кафедри податків і фінансової політики, Тернопільський національний економічний
університет, м. Тернопіль

НОВІТНЯ ПАРАДИГМА РЕАЛІЗАЦІЇ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ СПРОЩЕННЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР

У статті висвітлюється роль та значення митного контролю як важливого інструменту реалізації митної і фінансової політики держави. Визначено, що в умовах несприятливих для кардинальних реформ у митній сфері, вплив на систему митного контролю мають фінансові інтереси держави та вимоги міжнародного співтовариства відносно спрощення митних процедур. У даному напрямку визначено новітню парадигму реалізації митного контролю – принцип вибірковості. Особлива увага приділена результативності системи управління ризиками митного контролю, що дозволяє уникати суцільності проведення контрольно-перевірочних заходів, відносно переміщуваних через митний кордон товарів, а також контролю здійснюваного після випуску товарів у вільний обіг на митну територію України. Визначено основні методи митного контролю за допомогою яких забезпечується ефективна реалізація контрольних заходів фіскальними органами.

The article shows the role and importance of customs control as an important instrument in realization of financial and financial policy of the country. We determined that an impact on system of customs control has fiscal interests of the country and requirement of international community according to simplification of customs procedure in unfavorable conditions for cardinal reforms in customs sphere. This article describes modern paradigm of realization of customs control in this direction – principle of selectivity. Special attention was paid to effectiveness of system of risk management of customs control that helps to avoid complete conduction of monitoring and checkout methods according to goods that are transferred across the customs cordon and control that is realized after release of goods into free turnover on the customs territory of Ukraine. The article shows main methods of customs control that help to make realization of control measures by fiscal authorities effective.

М. І. Пітюлич

доктор економічних наук, професор, завідувач відділу перспективного розвитку сільських територій,
Закарпатський регіональний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України,
Україна, м. Ужгород

І. Р. Шніцер

здобувач, Львівський університет бізнесу та права, Україна, м. Львів

СОЦІАЛЬНІ НОРМАТИВИ І СТАНДАРТИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

M. I. Pityulych

Doctor of Economics, Professor, Transcarpathian Regional Center for Socio-Economic and Humanities
Research NAS of Ukraine, Ukraine, Uzhgorod

I. R. Shnitzer

Lviv University of Business and Law, Ukraine, Lviv

Архів

2009	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2010	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2011	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2012	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2014	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2016	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Відповідальний секретар

Кучеренко Ганна Борисівна

Тел.: (044) 223-26-28, (050) 382-06-63

E-mail: economy_2008@ukr.net

Інші фахові видання

Журнал
«Агросвіт»Журнал
«Економіка та
держава»Журнал
«Інвестиції:
практика та досвід»ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвитку

Електронне видання
«Державне управління: удосконалення та розвиток»

Редакційна колегія

Мельник Л. Ю.

головний редактор, д. е. н., професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-
економічного університету

Федоренко В. Г.

заступник головного редактора, д. е. н., професор,
заслужений діяч науки і техніки України

Даций О. І.

д. е. н., професор, заслужений працівник освіти
України

Васильєва Н. К.

д. е. н., професор, завідувач кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-
економічного університету

Плаксієнко В. Я.

д. е. н., професор, професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-
економічного університету

Кондрашихін А. Б.

д. е. н., доцент, професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-
економічного університету

Коренюк П. І.

д. е. н., доцент, професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-
економічного університету

Іванюта С. М.

д. е. н., професор, професор кафедри
Дніпропетровського державного аграрно-
економічного університету

Бистряков І. К.

д. е. н., професор, завідувач відділом ДУ
«Інститут економіки природокористування та
сталого розвитку НАН України»

Бутко М. П.

д. е. н., професор, завідувач кафедри
Чернігівського державного технологічного
університету

Гудзинський О. Д.

д. е. н., професор, професор кафедри
Національного університету біотехнологій і
природокористування

Кадієвський В. А.

д. е. н., професор, професор кафедри завідувач
кафедри Державної академії статистики, обліку і
аудиту

Крисанов Д. Ф.

д. е. н., професор, провідний науковий
співробітник відділу ДУ «Інститут економіки та
прогнозування» НАН України

Малік М. Й.

SOCIAL NORMS AND STANDARDS OF HEALTH OF UKRAINE

Стаття присвячена формуванню соціальних нормативів і стандартів охорони здоров'я України. Окреслено специфіку і особливості використання елементів цієї системи. Запропоновано підходи до удосконалення системи соціальних нормативів і стандартів охорони здоров'я України.

The article is sanctified to forming of social norms and health Ukraine standards. A specific and features of the use of elements of this system are outlined. Offered approach to the improvement of the system of social norms and health Ukraine standards.

В. В. Писаренко*д. е. н., доцент, завідувач, професор кафедри маркетингу, Полтавська державна аграрна академія***РЕАЛІЗАЦІЯ ОРГАНІЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ****V. V. Pisarenko***Doctor of Economics, Associate Professor, Head of the Department of Marketing, Poltava State Agrarian Academy***IMPLEMENTATION OF ORGANIC AGRICULTURAL PRODUCTS OVER THE INTERNET**

Стаття присвячена вивченню питання органічного виробництва як цілісної системи господарювання та виробництва харчових та інших продуктів, яка поєднує в собі кращі практики, що враховують збереження довкілля, рівень біологічного розмаїття, збереження природних ресурсів, застосування високих стандартів належного утримання тварин і методів виробництва, які відповідають певним вимогам до продуктів, зробленим з використанням речовин і процесів природного походження. Органічне виробництво спрямоване на поліпшення здоров'я фермерів, населення в цілому шляхом виробництва високоякісних продуктів харчування, сировини та інших продуктів, збереження родючості ґрунтів і навколишнього середовища, розвитку сільської місцевості та стимулювання місцевого та регіонального виробництва.

У Полтавській області, існує нагальна необхідність розвитку виробництва саме органічної сільськогосподарської продукції та створення Інтернет-ринку для реалізації цієї продукції місцевими виробниками для всіх верств населення. Створення Інтернет-ринку не несе екологічної загрози працівникам і навколишньому середовищу. Спрощення покупки сільськогосподарської продукції та доступність до оперативної інформації про її наявність стимулює її придбання, підвищує обсяги споживання якісної продукції і, відповідно, зміцнює здоров'я населення. Таким чином, створення Інтернет-ринку «Органічна Полтавщина» сприятиме збільшенню реалізації органічної сільськогосподарської продукції виробниками / переробниками населенню Полтавської області та України. За допомогою сайту клієнти можуть знайти необхідного оператора ринку органічної продукції, його контактні дані і зв'язатися з ним безпосередньо (без посередників). Це дозволить оптимізувати щоденні партії продукції, що реалізовуватимуться на місцевому ринку.

The article is devoted to the study question organic production is a complete system of management and production of food and other products, that combines the best practices that consider environmental protection, the level of biodiversity, natural resources preservation, application of high standards of good animal welfare and production methods that meet certain requirements to products made using natural origin materials and processes. Organic production is aimed at improving the health of farmers, the general population by producing high quality food, raw materials and other products, preserving soil fertility and the environment, rural development and promotion of local and regional production. In Poltava region, there is an urgent need to develop production of organic agricultural products and to create the Internet market for the product management by local manufacturers for all segments of the population. Creation of the Internet market is not ecological threat to workers and the environment. Simplifying of the agricultural products purchase and access to operational information about its availability stimulates its acquisition, increases the consumption of quality products and thus strengthens health of population.

So, the creation of the Internet market "Organic Poltava" will increase the marketing of organic agricultural products by producers or processors to the population of Poltava region and Ukraine. With this site customers can find the required service market for organic products, its contact details and contact it directly (without intermediaries). This will optimize the daily lots of products that will be implemented at the local market.

М. П. Бутко*доктор економічних наук, завідувач кафедри менеджменту інноваційної діяльності та державного управління, Чернігівський державний технологічний університет***МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ****M. P. Butko***PhD Economics, head of innovation management and public administration Cherniv State Technological University***MODERNIZATION OF INDUSTRIAL INFRASTRUCTURE AT MACHINE BUILDING PLANTS**

У статті наведені варіанти модернізації підрозділів виробничої інфраструктури з метою підвищення рівня розвитку машинобудівних підприємств і їх відповідності сучасним вимогам ринкового господарства. Автором запропоновані такі шляхи трансформації виробничої інфраструктури, як оперативне регулювання інфраструктурних бізнес-процесів, повна або часткова ліквідація інфраструктурного підрозділу з подальшим укладанням угод на аутсорсинг, а також реструктуризація роботи підприємства за декількома сценаріями. Були розглянуті варіанти виділення виробничої інфраструктури в окремий центр витрат, в якості дочірньої компанії, а також створення горизонтально-вертикальних об'єднань з іншими науково-виробничими підприємствами на базі технологічного парку. Запропоновані методи трансформації виробничої інфраструктури спрямовані на скорочення операційних витрат підприємства, підвищення мобільності допоміжних підрозділів і зростання конкурентоздатності вітчизняних машинобудівних підприємств.

The article outlines different options for upgrading industrial infrastructure to enhance the development of machine building plants and their compliance with the current requirements of the market economy. The author suggests such ways of industrial infrastructure transformation as operation management of infrastructural processes, complete or partial liquidation of the infrastructure unit followed by the conclusion of agreements on outsourcing, and restructuring of the company under several scenarios. There were such options considered as allocation of industrial infrastructure as a separate cost center, as a subsidiary, or creation of horizontal vertical mergers with other scientific and industrial enterprises under the leadership of technological parks. The methods for transforming industrial infrastructure aimed at reducing operating costs of the enterprise, increasing mobility of support units and competitiveness increase of the domestic machine-building enterprises.

Л. В. Забура́нна*д. е. н., професор кафедри менеджменту імені проф. Й. С. Завадського, Національний університет біоресурсів і природокористування України***А. В. Кулі́к***к.е.н., старший викладач кафедри торговельного підприємництва, Київський національний торговельно-економічний університет***УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ СИСТЕМОЮ ПІДПРИЄМСТВА****L. V. Zabu_ranna***Dr. Habil of Economics Sciences, Professor at Department of Management named after prof. Zavads'kyi, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine***A. V. Kulik***PhD, Senior lecturer Commercial Activities Department, Kyiv National University of Trade and Economics***MANAGEMENT OF LOGISTICS SYSTEM OF ENTERPRISE**

У статті розкрито сутність та основні засади формування системи управління логістичною системою автомобілебудівного підприємства з точки зору адаптації до негативних змін у зовнішньому та внутрішньому середовищах. Визначено, що логістична система – це сукупність логістичних підсистем, що пов'язані між собою внутрішньо виробничими зв'язками, впорядкованими відповідно до правил та процедур підприємства або їх об'єднання в межах визначеної території, та функціонують задля досягнення єдиної логістичної мети підприємства або їх об'єднання. Узагальнено структуру логістичної

*д. е. н., професор, завідувачий відділом ННЦ «Інститут аграрної економіки НААН України»***Савченко О. Ф.***д. е. н., професор, професор кафедри Полтавського університету економіки та торгівлі***Ульяненко О. В.***д. е. н., професор, завідувач кафедри Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва***Чупіс А. В.***д. е. н., професор, завідувач кафедри Сумського національного аграрного університету*

системи автомобілебудівних підприємств, до якої входять підсистеми постачання, зберігання, виробництва, збуту та панування, що дозволило запропонувати шляхи оптимізації управління нею. В статті також представлено розроблений механізм удосконалення логістичної системи автомобілебудівних підприємств за рахунок внутрішніх резервів.

The article reveals the essence and basic principles of forming management system Automobile logistics company in terms of adaptation to adverse changes in the external and internal environments. Determined that the logistics system - a set of logistics subsystems that are linked internally industrial relations, arranged according to the rules and procedures of the company or association within a defined territory, and operated to achieve a common goal of logistics enterprises or association. Generalized structure of the logistics system automotive business, which includes subsystems supply, storage, production, marketing and rule that allowed suggest ways to optimize management. The paper also presents a mechanism improving logistics system automotive enterprises from domestic reserves.

С. Б. Довбня

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки промисловості, Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

S. B. Dovbnya

doctor of economic, professor, head of a chair of department of economy of industry, National metallurgical academy of Ukraine, Dnipropetrovsk

METHODICAL FEATURES OF COMPLEX ESTIMATION OF THE FINANCIAL STATE AND ECONOMIC RESULTS OF ENTERPRISE

Досліджено сутність фінансового стану підприємства. Розроблено систему показників діагностики фінансового стану підприємства по наступних оціночних напрямках: платоспроможність, фінансова незалежність, рентабельність, ефективність грошових потоків. Запропоновані показники дозволяють констатувати поточний рівень фінансового стану підприємства та прогнозувати можливість виникнення проблем в перспективі. Наведено методику розрахунків узагальнюючих показників по кожному оціночному напрямку та інтегрального показника фінансового стану. Запропоновано метод ідентифікації фінансового стану підприємства.

Certainly essence of the financial state of enterprise. The system of indexes of diagnostics of the financial state of enterprise is developed on the followings evaluation directions: solvency, financial independence, profitability, efficiency of money streams. The offered indexes allow to establish the current level of the financial state of enterprise and forecast possibility of origin of problems in a prospect. The method of calculations of summarizing's indexes to every evaluation direction and integral index of the financial state is resulted. The method of authentication of the financial state of enterprise is offered.

О. В. Мороз

д. е. н., професор, професор кафедри менеджменту та моделювання в економіці, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Н. П. Карачина

д. е. н., професор, професор кафедри менеджменту та моделювання в економіці, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

І. Ф. Острий

асистент, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

І. В. Сташко

аспірант, Вінницький торговельно-економічний інститут, м. Вінниця

ОБґРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

О. В. Мороз

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Management and Simulation in Economy, Vinnytsia national technical university, Vinnitsa

P. N. Karachyna

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Management and Simulation in Economy, Vinnytsia national technical university, Vinnitsa

І. Ф. Острий

Asistant, Vinnytsia national technical university, Vinnitsa

І. В. Сташко

Postgraduate, Vinnytsia Institute of trade and Economics, Vinnitsa

SUBSTANTIATION OF ECONOMIC EFFECT IN IMPLEMENTATION TECHNOLOGIES OF PRODUCTION QUALITY MANAGEMENT ON ENTERPRISES

Виявлено та охарактеризовано підходи технологічної схеми вирощування зерна на підставі узагальнення наукових та прикладних досліджень. Проведено розрахунок ефективності запровадження системи управління якістю з огляду на врахування тривалої динаміки витрат ресурсів у діяльності підприємств. В якості показників оцінювання ефективності авторами обрано такі показники: витрати праці на 1 га посівної площі пшениці, вартість мікродобрив на 1 га посівної площі пшениці, рентабельність зернових культур, рентабельність виробництва зерна пшениці. Доведено, що стратегію інтенсифікації доцільно реалізовувати за сценарію, коли зростання обсягів виробництва здійснюється за рахунок підвищення урожайності, витрат на одиницю посівної площі та поліпшення якісних показників продукції. Водночас виявлено, що на рівні виробництва зерна як сировини навіть за умов високої технологічності переваг у рентабельності виробництва у порівнянні із технологіями мінімізації витрат досягти проблематично.

There had been revealed and characterized approaches to technological scheme of grain growing on the basis of generalization of scientific and applied research. Calculation of efficiency introduction of quality management system taking into consideration long dynamics of resources losses in enterprises activity is carried out. As the factors of efficiency measurement such indices are chosen by authors: work losses per 1 hectare of area under grain, cost of microfertilizers on 1 hectare area under grain, profitability of grain crops, profitability of grain production.

It is proved, that intensification strategy is expedient to realize according to scenario, when the increase of output is realized at the expense of by increasing of yield level, expenses per unit of growing area and improvement of quality factors of production. Simultaneously, it is revealed that on grain production level as raw materials even on conditions of intensive application of technologies it is very problematic to achieve advantages in production profitability as compared with losses minimization technologies.

В. М. Левківський

д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки і менеджменту, Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ РИНКОВИХ МЕХАНІЗМІВ ЗОВНІШНЬОГО ФІНАНСУВАННЯ ТНК

V. M. Levkivsky

Dr. Hab. In Economics, Professor of Economics and Management Department, Chernihiv National Pedagogical University named after Taras Shevchenko

DIVERSIFICATION OF MARKET MECHANISMS OF EXTERNAL FINANCING OF TNC

У статті розглядаються шляхи диверсифікації укладення угод з капіталом під час розробки і реалізації компанією стратегії первинного публічного розміщення акцій. Подається аналіз сильних і слабких сторін альтернативних механізмів залучення капіталу: (1) продаж активів фондам прямих інвестицій; (2) угода із злиття і поглинання (M&A); (3) закриті розміщення; (4) створення спільних підприємств та альянсів. Зроблено висновок, що використання цих механізмів у процесі підготовки до IPO дає змогу підвищення стійкості бізнесу і зростання виручки; розширення можливостей для операційної діяльності, управління та підготовки фінансової звітності; підвищення довіри до компанії з боку профільних експертів та інвесторів, підвищення вартості бізнесу у довгостроковій перспективі шляхом проведення IPO.

The article discusses ways to diversify agreements with capital in the development and implementation of company strategies IPO. There is an analysis of the strengths and weaknesses of alternative mechanisms

for raising capital: (1) the sale of assets of private equity funds; (2) the agreement of merger and acquisition (M & A); (3) private placement; (4) joint ventures and alliances. It is concluded that the use of these mechanisms in preparation for the IPO allows increasing the stability of business and revenue growth; expanding opportunities for operations, management and financial reporting; increase confidence in the company by the relevant experts and investors, increase business value in the long term through IPO.

В. Б. Запукхляк

к. т. н., доцент кафедри спорудження та ремонту газонафтопроводів і газонафтозсховищ, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ

ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ РЕМОНТНИХ РОБІТ НА ДІЮЧИХ ГАЗОПРОВОДАХ

V. B. Zapukhlyak

PhD, associate professor of the department of construction and repair of oil and gas pipelines and storage facilities, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk

ECONOMICAL AND TECHNICAL ASPECTS OF PROVIDING THE REPAIR OF OPERATING GAS PIPELINES

Економія коштів при виконанні ремонтних робіт на магістральних трубопроводах тісно пов'язані з технікою та технологією, що при цьому використовується. На сьогодні найбільш економічним вважається ремонт на діючих трубопроводах, що не потребують зупинки перекачування продукту, а супроводжуються тільки зниженням тиску в трубі. В статті розглянуто технічні підходи, щодо ремонту працюючих трубопроводів, які дозволяють знизити затрати на проведення робіт. Приведено розрахунок затрат на виконання ремонтних робіт із застосуванням безвогневого врізання при різних значеннях тиску в трубопроводі та зроблені відповідні висновки.

Cost effectiveness at providing the repair works on main pipelines is closely related to the technique and technology that is used. For today a most economic repair is considered on operating pipelines, that does not require the stop of transportation of product, but accompanied only by the lowering of the pressure in a pipe. Technical approaches are considered in the article, in relation to repair of operating pipelines that allow reducing expenses on providing the works. The calculation of expenses to implementation of repair works with application of the hot tapping at the different values of pressure in a pipeline are represented and the corresponding conclusions are done.

І. А. Дем'янчук

к. е. н., доцент кафедри економіки і фінансів, Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне

АКТИВІЗАЦІЯ ФІСКАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

I. A. Demianchuk

Ph.D., in Economics. Associate Professor, Private Higher Education Establishment Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities, Rivne

ACTIVATION OF FISCAL SUPPORT ENTERPRISE SECTOR OF ECONOMICS

Стаття присвячена проблемам реалізації фінансової підтримки підприємницького сектору в умовах нестабільної економіки. Проаналізовано фінансові важелі, застосовувані країнами Східної Європи під час кризи та у посткризовий період. Представлено напрями застосування інструментів фінансової політики, на основі досвіду більшості європейських держав, у періоди економічного спаду. Визначено напрями впливу запропонованих заходів на зміни в базі оподаткування та макроекономічну ситуацію в державі в цілому. Запропоновано джерела компенсації втрат бюджету у період застосування стимулюючих заходів фінансової політики, направлених на підтримку реального сектору економіки в нестабільних економічних умовах. Відображено наслідки підвищення рівня оподаткування споживання та зниження оподаткування прибутку. Доводиться думка, що зменшення податкового навантаження на підприємницький сектор за рахунок податку на прибуток з одночасним підвищенням рівня оподаткування споживання товарів, попит на які є нееластичним, сприяє збільшенню обсягів виробництва продукції і дозволить розширити фінансовий базис держави за рахунок збільшення податкових надходжень.

The article deals with problems of realization of fiscal support business sector in the conditions of unstable economy. Fiscal levers based on the experience of most European countries during a crisis and after crisis period are analyzed. Directions of application of fiscal politics' instruments are presented on the basis of the most European states' experience in times of economic downturn. Directions of influence of the offered measures on changes in the tax base and macroeconomic situation in the state on the whole are determined. The compensation's sources of budget's losses in a period of application stimulant measures of fiscal politics are offered, directed on supporting to the real sector of economics in unstable economic conditions. The consequences of raising consumption taxes and reduction of income tax are reflected. There is an idea, that the reduction of the tax loading on an enterprise sector due to an income tax with the simultaneous raising the taxes level on the consumption of goods, demand on that is inelastic, increases in production volumes and will allow to expand the financial base of the state due to the increase of tax receivables.

С. А. Побігун

к. е. н., доцент кафедри теорії економіки та управління, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НАФТОГАЗОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ НА ОСНОВІ ЕКОНОМЕТРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

S. A. Pobihun

Ph.D., assistant professor of economics and management theory Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk

EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF STRATEGIC MANAGEMENT OF OIL AND GAS COMPANIES BASED ON ECONOMETRIC STUDIES

В статті досліджено існуючі підходи до розуміння і оцінки ефективності стратегічного управління. Визначено, що в переважній більшості така оцінка здійснюється суб'єктивно на основі експертних суджень або показників, які повною мірою не відображають впливи на стратегічні результати діяльності підприємств. В той же час застосування економетричних досліджень дозволяє підвищити точність та ефективність такої оцінки. Запропоновано здійснювати аналіз ефективності стратегічного управління на основі індекса стратегічного конкурентоспроможності, в основі розрахунку якого лежать економетричні методи та інструменти. Такий підхід дозволяє врахувати максимальну кількість чинників внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування підприємства і визначити можливі шляхи розвитку.

The paper was investigates the existing approaches to understanding and evaluating the effectiveness of strategic management. Determined that the vast majority of such assessment is made by subjectively expert judgments or indicators that are not fully reflect the impact on the strategic enterprise performance. At the same time the use of econometric studies can improve the accuracy and efficiency of this assessment. Strategic competitiveness index are proposed for analyses of the effectiveness of strategic management, the calculation of which are based on econometric methods and tools. This approach allows to consider the maximum number of internal and external factors of operation of the business and to determine a possible way forward.

О. П. Романко

к. е. н., доцент, доцент кафедри теорії економіки та управління, Івано – Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано – Франківськ

ПОНЯТТЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ ТА ЙОГО ОЗНАКИ

O. P. Romanko

PhD, associate professor, assistant professor of economics and management theory, Ivano - Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano – Frankivsk

THE CONCEPT OF COMPETITIVENESS OF THE REGION AND ITS FEATURES

В даній статті нами здійснено аналіз сутності економічної категорії, як «конкурентоспроможність регіону», залежно від тверджень зарубіжних та вітчизняних вчених економістів виділяють критерії які закладені в основу даного поняття. Уточнено трактування категорії «конкурентоспроможність регіону» як: системне поняття, яке відображає конкурентні переваги конкретного регіону над іншими за сукупністю параметрів, що певним чином між собою поєднані та формують пріоритетну унікальність та закріплюють позиції в певній сфері і у конкретному проміжку часу та при визначеному впливі середовища функціонування. Результати проведених наших досліджень, вивчення теорії та практики за проблемою дозволяють виокремити основні властивості і ознаки категорії «конкурентоспроможність регіону» та розкрити їх зміст.

In this paper we analyzed the essence of economic categories as "competitive region," according to the statements of foreign and domestic scientists economists produce guidelines that laid the basis for this concept. Utocheno interpretation of the category of "competitiveness region" as a system concept that reflects the particular competitive advantage over other regions for multiple parameters in some way connected to each other and form a unique priority and fixed positions in a specific area in a specific period of time and under the influence environment operation. The results of our research, learning theory and practice for the problem to isolate the basic properties and features of the category "competitiveness of the region" and disclose their contents.

К. Ф. Черкашина

к. е. н., доцент кафедри банківської справи, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

Д. І. Продан

студент 2-го курсу магістратури економічного факультету, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

ЕКОНОМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

K. F. Cherkashina

Ph.D. in Economics, Lecturer of Banking Department, Kyiv National Taras Shevchenko University

D. I. Prodan

2th year master degree student, school of Economics, Kyiv National Taras Shevchenko University

THE ECONOMETRIC INFLUENCE MODELING OF BANKS' WITH FOREIGN CAPITAL ACTIVITY ON UKRAINIAN BANKING SYSTEM OPERATING EFFICIENCY

У даній статті аналізується вплив банків з іноземним капіталом на ефективність функціонування банківської системи України. Здійснено побудову економетричної моделі, яка спрямована на дослідження факторів впливу діяльності банків з іноземним капіталом на прибутковість активів (ROA) банківської системи України, а також прогнозування показника ROA на наступний період із врахуванням вищезазначених факторів.

The article gives grounds for an importance of the banks' with foreign capital activity influence on Ukrainian banking system operating efficiency. The econometric modeling construction is made that targeted to the research of influence factors for banks' with foreign capital activity on the Ukrainian banking system's indicator "return on assets" (ROA) and also the ROA forecasting on the next period taking into account the above-mentioned factors.

О. В. Коваленко

к. е. н., старший науковий співробітник, заступник завідувача відділу економічних досліджень, Інституту продовольчих ресурсів НААН України, м. Київ

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ

O. V. Kovalenko

candidate of economic sciences, senior research worker, vice-head of the department of economic research, Institute of Food Resources, Kyiv, Ukraine

PROBLEMATIC ASPECTS OF BECOMING AN INNOVATIVE SYSTEM OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE THEORY OF TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT

В статті теоретично узагальнено досягнення світового інноваційного процесу, що відбувався впродовж XX і початку XXI століть. Зазначено, що стабільний економічний розвиток розвинених країн світу і подолання ними криз, стався завдяки впровадженню інновацій. Узагальнено світовий досвід виходу з криз за допомогою інновацій. Встановлено види цих інновацій і обґрунтовано причини, які зумовили їх розробку. Визначено, що інновації XXI століття принципово відрізняють від інновацій минулого століття. Їх види є результатом впливу механізму ринкової саморегуляції. Підкреслено, що становлення інноваційної системи України залежить від вирішення проблем, дуже схожих на світові. Виділено ряд специфічних проблем, які найбільше гальмують інноваційний розвиток України і потребують першочергового вирішення. Це, зокрема, нерозвинена інфраструктура і комунікації, незацікавленість або невміння власників підприємств виявляти шляхи свого зростання, необізнаність у використанні вже існуючих інновацій.

The article summarizes theoretically achieve global innovation process that took place during the twentieth and early twenty-first centuries. Indicated that sustainable economic development in developed countries and they overcome crises occurred through introduction of innovation. The world experience out of the crisis through innovation. Found these kinds of innovations and grounded reasons that led to their development. Determined that innovation of the twenty-first century is fundamentally different from the innovations of the last century. These species are the result of the mechanism of market self-regulation. Emphasized that the establishment of the innovation system of Ukraine depends on solving problems very similar to the world. Identified a number of specific problems that most inhibit innovative development of Ukraine and require immediate solution. These include poor infrastructure and communication, lack of interest or inability owners identify ways of growth, lack of knowledge of use of existing innovations.

А. В. Тодощук

аспірант Національного університету «Львівська політехніка»

ІДЕНТИФІКУВАННЯ СЕЗОННОСТІ МИТНИХ РИЗИКІВ ТА ВИБІР МЕТОДІВ ЇХ ЗНИЖЕННЯ

A. V. Todoshchuk

Postgraduate student of Lviv Polytechnic National university

IDENTIFICATION OF SEASONALITY OF CUSTOMS RISKS AND SELECTION OF METHODS ITS REDUCTION

Сформовано моделі прогнозування періодичних коливань зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств, які є домінуючим чинником ризикотворення і виявлено, що пікові навантаження зовнішньоекономічної діяльності у машинобудівних підприємств співпадають із піковими навантаженнями суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності інших галузей, що відповідно призводить до зростання рівня підприємницьких митних ризиків, створює небезпечні синергійні ефекти у біфуркаційних точках із високим рівнем невизначеності. Відповідно рекомендовано економістам та менеджерам машинобудівних підприємств уникати пікових точок зовнішньоекономічної діяльності у період з жовтня по грудень та інтенсифікувати зовнішньоекономічну діяльність у перші місяці року на засадах використання резервів на зарубіжній території, лімітів та оптимізування виробничо-господарських процесів протягом року. Розраховано прогнозні значення за допомогою сезонно-декомпозиційних моделей та запропоновано заходи для зниження рівня сезонних ризиків.

It was formed the models of prediction periodic fluctuations in foreign economic activity of machine building enterprises, which are the dominant factor of risk and found that the peak of foreign trade activities in machine building companies coincide with peak economic operators of other activities in accordance leads to increase of customs business risks creating dangerous synergistic effects bifurcation points with high uncertainty. It was recommended machine building companies to avoid the peak points of foreign economic activity from October to December and intensified foreign economic activity in the first months of the year based on the use of reserves on foreign territory, limits and optimization of production and business processes throughout the year. Author calculated of predicted values using seasonally decomposition models and proposed measures to reduce seasonal risks.

С. Г. Маринчук*аспірант Національної металургійної академії України, м. Дніпропетровськ***МОДЕЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМУ ПОДАТКОВОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ НА ЗАСАДАХ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ****S. G. Marynychuk***a postgraduate student of National Metallurgical Academy of Ukraine, Dnepropetrovsk***MODELING OF TAX OPTIMIZATION MECHANISM BASED ON FUZZY LOGIC**

Статтю присвячено аспектам обґрунтування структури та моделювання механізму податкової оптимізації суб'єктів господарювання на основі офшорів та оншорів. Механізм податкової оптимізації охарактеризовано набором податкових параметрів, який узагальнено у вигляді компонентного складу короткострокових лінгвістичних змінних. Обґрунтування вибору механізму податкової оптимізації із певними податковими параметрами здійснено на засадах нечіткої логіки, в результаті чого розроблено універсальну за структурою та набором податкових параметрів модель нечіткого виводу для оцінювання ступеню відповідності механізму податкової оптимізації вимогам суб'єкта господарювання. В результаті моделювання, обґрунтовано сценарій поведінкового вибору, в основі якого лежить формат легальності діяльності суб'єкта господарювання. Перспективою подальших досліджень є параметричний розвиток моделі для врахування аспектів податкових процесів на внутрішньому ринку.

The article is devoted to study aspects of the structure and mechanism of tax optimization modeling entities based offshore and Onshore. Tax optimization mechanism described a set of tax parameters, which are summarized in the form of component composition tuple linguistic variables. Justification of the choice mechanism for tax optimization of certain tax settings made on the basis of fuzzy logic, resulting in the universal structure and a set of model parameters tax fuzzy logic to evaluate the extent to which tax optimization mechanism of the entity. As a result, modeling, scenario reasonably behavioral choices based on the format of the legality of the entity. Prospects for further research is the development of parametric models to account for the tax aspects of the processes in the domestic market.

Г. Є. Павлова*кандидат економічних наук, доцент, директор навчально-наукового інституту економіки, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет***ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ СЕКТОРОМ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ****G. E. Pavlova***PhD, Associate Professor, director of the research institute of the economy, Dnepropetrovsk State Agrarian Economics University***GENERATE INNOVATIVE ORIENTED MANAGEMENT SYSTEM AGRICULTURAL SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY**

Місце і роль інноваційної політики в структурі державного регулювання економіки визначаються особливостями інноваційного процесу як об'єкта управління. Він більшою мірою, ніж інші елементи науково-технічного прогресу, пов'язаний з товарно-грошовими відносинами. Ця обставина цілком переконаливо виявляється в умовах регульованої ринкової економіки капіталістичних країн. Основна маса інноваційних процесів реалізується тут приватними компаніями різного рівня й масштабу, і такі процеси, зрозуміло, є не самостійною метою, а засобом кращого вирішення виробничих і комерційних завдань компанії, що прагне високої прибутковості. Функціонування господарської системи в аграрній сфері, як і в будь-яких інших сегментах економіки за умов усе охоплюючого впливу конкурентного ринку, забезпечується інноваційною активністю економічних суб'єктів. Саме тому інноваційна діяльність є визначальним фактором успіху підприємницьких структур. Агросистема національної економіки потребує ефективного використання існуючого освітнього й наукового потенціалу, інноваційних технологій. Зазначені складові інноваційного процесу можуть бути реалізовані лише за умов запровадження відповідних форм і методів інноваційної діяльності. Вони є складовими національної інноваційної системи, яка включає дотичні до інноваційної діяльності інститути та інституції, покликані забезпечити розбудову конкурентоспроможних виробництв.

Place and role of innovation policy in the structure of state regulation of the economy determined by the characteristics of the innovation process as a control object. It is more than the other elements of scientific and technological progress associated with commodity-money relations. This fact is quite clearly manifested in terms of the regulated market of capitalism. Most of the innovation process is implemented by private companies and various levels of scale, such processes are, of course, is not an independent goal, but a means to better solve problems of industrial and commercial company that seeks high returns. The functioning of the economic system in agriculture as in all other segments of the economy in terms of overarching influence competitive market, provides innovative activity of economic entities. That is why innovation activities is crucial to success businesses. Agrosystem of the national economy requires efficient use of existing educational and scientific potential of innovative technologies. These components of the innovation process can be implemented only with the introduction of appropriate forms and methods of innovation. They are part of the national innovation system, which includes relevant to innovation institutes and institutions designed to ensure the development of competitive industries. Considered research areas and theoretical approaches are certainly promising, but due to lack of elaboration they can not yet compete with classical economic theory, including considerable interest theory of institutionalism, which among other modern economic views remained well out of sight Ukrainian reformers.

The essence of the research of innovative processes in the agricultural sector of the national economy in Ukraine was to change the state of formal institutions, i.e. formal rules and restrictions of economic behavior of economic agents. In fact it can be seen as quite normal and is a result of the regulatory state influence on the economy. However, the results of management decisions affect not only the content and direction, but also the specific conditions of acceptance, the nature and dynamics of changes in the economic system caused by the decision.

Ukrainian reformers were not taken into account the fact that informal constraints can not be opposed to formal altered state. For various reasons they change very slowly, evolutionarily, as it is bound to change the psychology of people, their moral and ethical principles and limitations. And formal rules and informal constraints ultimately shaped by subjective perception of the world of people who, in turn, determines the choice explicit formal rules and informal development constraints.

О. В. Бріт*к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства, фінансів та фінансово-економічної безпеки, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань***ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЇ ПРАЦІ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ****O. V. Brit***candidate of economic Sciences, associate Professor of business economics, finance and financial security Uman State Pedagogical university named after Pavlo Tychyna, Uman***THE IMPACT OF SOCIO-ECONOMIC FACTORS ON THE FORMATION OF THE LABOR SUPPLY OF SPECIALISTS WITH HIGHER EDUCATION**

У статті проведено аналіз вітчизняного ринку праці та системи освіти України. Визначено основні соціально-економічні чинники, що впливають на пропозицію фахівців з вищою освітою. Виявлено основні тенденції розвитку ринку праці в Україні. Обґрунтовано основні імперативи регулювання підготовки і зайнятості фахівців з вищою освітою у вітчизняній економіці.

In the article the analysis of the domestic labour market and the education system of Ukraine. Identified key socio-economic factors affecting the proposal of specialists with higher education. Basic tendencies of development of the labor market in Ukraine. Justifies the main imperatives regulation training and employment of specialists with higher education in the domestic economy.

Ю. Г. Мельниченко*к. т. н., доцент кафедри спорудження та ремонту газонафтопроводів і газонафтозховищ, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, м. Івано-Франківськ***ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ОСУШЕННЯ МАГІСТРАЛЬНИХ**

ГАЗОПРОВОДІВ**Y. G. Melnychenko***Ph. D., Associate Professor of Department of Construction and Repair Oil and Gas Pipelines and Storage Facilities, Ivano-Frankivsk National Technical University Oil and gas, Ivano-Frankivsk***A COMPARATIVE ANALYSIS OF EXISTING TECHNOLOGIES OF GAS MAINS DRYING WAS PROVIDED**

Проведено порівняльний аналіз існуючих технологій осушення магістральних газопроводів. Сформульовано статті витрат, пов'язаних із застосуванням приведених методів. Запропоновано критерій оптимальності вибору методу осушення магістральних газопроводів. Запропонована класифікація методів осушення магістральних газопроводів за критерієм оптимальності методу осушення.

The articles of expenditure related to pipeline drying methods usage are stated. The criterion of optimal choosing of gas mains drying method was proposed. The classification of gas mains drying methods by the criterion of its optimal choosing was proposed.

Б. О. Тішков*к. е. н., доцент кафедри інформаційних систем в економіці, ДВНЗ "Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана", м. Київ***I. B. Naumenko***асистент кафедри інформаційних систем в економіці, ДВНЗ "Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана", м. Київ***ОПТИМІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ ВИРОБНИЦТВА ВАГОНРЕМОНТНОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ****B. O. Tishkov***Ph.D., Associate Professor of information systems in economics, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv***I. V. Naumenko***assistant professor of information systems in economics, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv***OPTIMIZATION MODEL OF PRODUCTION WAGON ON THE BASIS OF THE BALANCED SCORECARD**

У статті здійснено ґрунтовний аналіз існуючих підходів до планування побудови та ремонту вагонів. Авторами обґрунтовано використання аналітико-імітаційного підходу та розроблено імітаційну модель, що дозволяє програвати різні варіанти експерименту, змінюючи співвідношення обсягів нових і відремонтованих вагонів у загальному обсязі господарства. Запропоновані моделі надають можливість максимізувати дохід підприємства за існуючих зовнішніх та внутрішніх умов.

This article provides a detailed analysis of existing approaches to planning and building repair cars. The authors justified the use of analytical and simulation approach and developed a simulation model that allows you to play different variants of the experiment by changing the ratio of new and reconditioned cars in the total economy. The models allow you to maximize the income of the company for the existing external and internal conditions.

В. М. Олійник*к. ф. - м. н., доцент, завідувач кафедри економічної кібернетики, ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ», м. Суми***СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТАРИФНОЇ СТАВКИ НА БАЗІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРІЇ КОРИСНОСТІ****Viktor Oliynyk***candidate of Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor, PhD, Head of the Department of Economic Cybernetics, "Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine", Sumy***SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF TARIFF RATES FORMATION BASED ON THE UTILITY THEORY USAGE**

У статті пропонується провести обґрунтування особливостей формалізації соціально-психологічних аспектів формування тарифної ставки шляхом застосування інструментарію економіко-математичного моделювання. Ідентифікація тарифної ставки передбачає врахування і комплексне представлення вектору страхових послуг, який приносить страхувальнику найбільшу користь, тобто функція корисності набуває максимального значення.

The paper invited to study features formalization of social and psychological aspects of tariff rates formation by applying the tools of economic and mathematical modeling. Identification tariff rate takes into consideration and integrated vector representation of insurance services, which brings the greatest benefit to the insured, that the utility function takes the maximum value.

Л. В. Лебедева*к. е. н., доцент кафедри економічної теорії та конкурентної політики, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ***ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ НА ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ****L. V. Lebedeva***PhD in Economics, Associate Professor of Chair of Economics and Competition Policy***THE INFLUENCE OF SOCIAL CAPITAL ON IMPROVING THE QUALITY OF LIFE**

В статті досліджено особливості впливу соціального капіталу на покращення якості життя населення. Розглянуто один з найважливіших показників, що характеризує рівень розвитку країни - показник «якості життя». З'ясовано, що для ефективного та стабільного розвитку суспільства, питання оцінки якості життя набуває особливої актуальності. Виділено основні структурні елементи соціального капіталу (соціальні мережі, норми та правила, довіра), які впливають на покращення якості життя. Визначено, що відтворення соціального капіталу можливе лише при зрівноваженому розвитку всіх його структурних елементів. Встановлено, що найважливішим напрямом соціально-економічної розвитку держави є здобуття стійкої позитивної динаміки добробуту населення на основі покращення показників якості життя населення.

In the article the features of the effect of social capital on improving the quality of life have been determined. One of the most important indicators of the level of development of the country - an indicator of the "quality of life" has been considered. It has been found that for effective and sustainable development of society, it is essential to assess the quality of life. The basic building blocks of social capital (social networks, norms and rules, trust) that affect the quality of life have been described. It has been also determined that the reproduction of social capital is possible only with the balanced development of all its structural elements. It has been proved that the most important area of socio-economic development of the state is to provide a stable positive dynamics of welfare by improving the quality of life of the population.

В. В. Дурицький*к. е. н., доцент кафедри фінансів Національного університету «Львівська політехніка»***РОЛЬ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЬВІВЩИНИ****V. V. Durytskyi***Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the department of finance National University «Lvivs'ka politehnika»***ROLE OF FOREIGN CAPITAL IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF LVIV REGION**

Визначено суть і мету сталого розвитку регіону, досліджено переваги і недоліки залучення іноземного капіталу в економіку Львівської області, охарактеризовано динаміку і структуру прямих іноземних інвестицій в регіон за галузями і країнами-інвесторами, проаналізовано причини відтоку іноземного

капіталу з регіону та визначено пріоритетні напрямки його застосування, виявлено основні загрози економічній безпеці та сталому розвитку регіону з точки зору допуску іноземного капіталу в галузі регіону, обґрунтовано необхідність диверсифікації іноземного капіталу за районами області з метою зменшення диспропорцій в економічному розвитку Львівщини, на основі дослідження розроблено рекомендації для зменшення негативного впливу та оптимізації потоків іноземних інвестицій у визначальні для сталого розвитку регіону сфери і галузі.

Essence and purpose of the region's sustainable development are defined; advantages and disadvantages of foreign capital inflows into the Lviv region economy are investigated; dynamics and structure of foreign direct investments into the region by industries and investor countries are described, reasons for the foreign capital outflow from the region and priority directions of its application are analyzed, major threats to region's economic security and its sustainable development in the in terms of admission of foreign capital are identified; the necessity of diversification of foreign capital in territories of the region to reduce imbalances in the economic development of Lviv region is grounded; on the base of the research the recommendations for mitigation and foreign investment flows optimization to achieve sustainable development or the region areas and industries are given.

Ж. П. Лисенко

к. е. н., доцент кафедри фінансів Буковинський державний фінансово-економічний університет, м. Чернівці

МОДЕЛІ БЮДЖЕТУВАННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Z. P. Lysenko

Ph.D., assistant professor of the department of finance Bukovyna State Finance and Economics University, Chernivtsi

MODELS OF BUDGET PROCESS IN THE SPHERE OF STATE FINANCE MANAGEMENT

У статті визначено особливості реалізації моделей бюджетування у сфері державного фінансового менеджменту. Окреслено характеристики концепцій бюджетування та можливість їх застосування в Україні.

The peculiarities of models of budget process in the sphere of state finance management are defined. The characteristics of budget process concepts are shaped and the possibility of their application in Ukraine.

А. Г. Олексин

к. е. н., доцент кафедри грошового обігу і кредиту, Буковинський державний фінансово-економічний університет, м. Чернівці

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ СПІВПРАЦІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ТА КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

A. H. Oleksyn

Ph.D., assistant professor of the department of monetary and credit, Bukovyna State Finance and Economics University, Chernivtsi

PECULIARITIES AND PROBLEMS OF INSURANCE COMPANIES AND COMMERCIAL BANKS COOPERATION

У статті розкрито особливості співпраці страхових компаній та комерційних банків в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів світової економіки. Означено історичні аспекти виникнення та використання банкострахування в світовій економіці, як форми комерційної співпраці банківських та страхових інститутів в контексті мінімізації банківських ризиків та оптимізації діяльності страхових компаній через зменшенням аквізційних витрат страховика, які за умов банківського страхування є значно нижчими в порівнянні з тими ж витратами при здійсненні класичного страхування, так як зменшуються витрати на оплату послуг страхових агентів та рекламу. Окреслено та ідентифіковано специфіку «bancassurance» (банкострахування), як нової форми синтезу діяльності страхових компаній та комерційних банків національної економіки країни. Здійснено аналіз концепції інтегрованого розвитку національного ринку банківських та страхових послуг, з врахуванням розширення елементів і зв'язків фінансово-кредитного комплексу. Визначено перспективи розвитку банкострахування з врахуванням досвіду провідних країн світу, через порівняння функціонування даної сфери закордоном і адаптації міжнародного досвіду в Україні.

The insurance companies and commercial banks cooperation peculiarities on the conditions of globalization and integration processes of world's economy is revealed in the article. The historical aspects of emergence and usage of banking insurance is defined in the world's economy as the form of commercial cooperation of banking and insurance institutes in the context of banking risks minimization and insurance company activity optimization via reduction of the insurer's expenditures which on condition of banking insurance are considerably less comparing with those executing by classical insurance as the expenditures on insurance agents services are reduced. The specific character of bank insurance as new form of country's national economy insurance companies and commercial banks synthesis activity is marked and identified. The concept of banking and insurance services integral development analysis is executed taking in consideration the broadening of elements and connections of finance and credit complex. The perspectives of banking insurance development via comparing the functioning of the given system abroad and adaptation of international experience in Ukraine are defined.

В. П. Залуцький

кандидат економічних наук, асистент кафедри економіки підприємства та інвестицій, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

О. Є. Федорчак

аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ДОЦІЛЬНОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Vasyl Zalutskyi

Candidate of Economic Sciences, the assistant of the department of economic of the enterprise and investment, Polytechnic National University, Lviv

Oleksiy Fedorchak

postgraduate of Department of Management and International Business, Lviv Polytechnic National University, Lviv

IMPROVING MATHEMATICAL MODEL OF THE MECHANISMS OF THE ATTRACTION INVESTMENTS

Обґрунтовано нелінійний характер залежності між обсягом залучених інвестицій та тривалість і вартістю процесу залучення інвестицій. Наведено математичну модель, яка відображає залежність обсягу залучених інвестицій від тривалості і вартості процесу залучення інвестицій. Представлено графічний характер виявленої залежності та наведено приклад його застосування на практиці.

It is grounded nonlinear relationship between the amount of investments and the duration and cost of investment attraction. There are the mathematical model that reflects the volume of investments dependence on the duration and cost of investment attraction in this article. Submitted graphic nature of the dependence and presented an example of its application in practice.

Н. С. Морозюк

кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту, Одеський державний аграрний університет, Одеса (Україна)

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

Nataliia Moroziuk

PhD, candidate of economical sciences, assistant professor of the chair «Accounting and Auditing» Odesa state agrarian university, Odesa (Ukraine)

THE MODERN STATE OF ECONOMIC SECURITY IS IN CRISIS TERMS

Розкривається поняття економічної безпеки в аспекті створення умов для економічного зростання починаючи з мікро рівня на підставі впровадження інституцій, що необхідні при трансформації економіки. Визначається проблема моніторингу стану економічної безпеки в кризових умовах. Вивчення механізму створення системи моніторингу стану економічної безпеки регіону як при здійсненні господарської діяльності. Розглядається аспект створення системи комплексного контролю і аналізу стану економічної безпеки країни, обумовлений існуючою системою моніторингу рівня економічної безпеки в країні в умовах наявності власного виробництва продовольства. Моніторингова діяльність є сукупністю процесів моніторингу, таких як збір, обробка і представлення інформації; технологія і організація, а також забезпечення здійснення процесів моніторингу. Концептуальна схема моніторингу допускає наявність в системі різних підсистем, що відрізняються між собою по рівню об'єктів і предмету моніторингу. Аналізуючи відносини економічної безпеки слід зазначити, що всі об'єкти, моніторингу знаходяться в постійній динаміці; а динаміка буває як позитивною, так і негативною, такою, що приводить до виникнення ризику і погроз безпеки регіону.

The concept of economic security opens up in the aspect of conditioning for the economy growing, beginning from mikrolevel on the basis of introduction of institutes, that necessary during transformation economies. The problem of monitoring of the state of economic security is determined in crisis terms. Study of mechanism of creation of the system of monitoring of the state of economic security of region as during realization of economic activity. The aspect of creation of the complex checking and analysis of the state of economic security of country system is examined, conditioned by the existent system of monitoring of economic strength security in a country in the conditions of presence of own production foods. Monitoring activity is totality of monitoring processes, such as collection, treatment and presentation of information; technology and organization, and also providing of realization of monitoring processes. The conceptual chart of monitoring assumes a presence in the system of different subsystems that differ inter se on the level of objects and article of monitoring. Analyzing the relations of economic security it should be noted that all objects, it is been monitoring in a permanent dynamics; and a dynamics is both positive and negative, such that results in the origin of risk and threats of safety of the region.

О. М. Лобова

к. е. н., асистент, асистент кафедри страхування та ризик-менеджменту, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

Д. Е. Акоюн

магістр, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

О. М. Lobova

Ph.D. in Economics, assistant lecturer of the Department of Insurance and Risk management, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

D. E. Akopyan

Master, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

PROBLEMS OF THE MANDATORY HEALTH INSURANCE IMPLEMENTATION IN UKRAINE AND MEASURES TO SOLVE THEM

В статті обґрунтовується необхідність реформування системи охорони здоров'я України шляхом запровадження обов'язкового медичного страхування, а також визначено можливі варіанти її реформування. Проаналізовано основні проблеми, що можуть виникнути в процесі імплементації даного виду страхування та будуть стояти на шляху досягнення основних його цілей – підвищення якості медичних послуг та залучення додаткових фінансових ресурсів в галузь охорони здоров'я. У статті визначено перелік можливих заходів для вирішення даних проблем, що створюють сприятливі соціально-економічні та політичні передумови для даного виду страхування. Запропоновано основні етапи підготовки та впровадження обов'язкового медичного страхування в Україні.

This article proves the necessity of the restructuring the health care system in Ukraine by establishment of mandatory health insurance; and defines possible variants of its restructuring. The study describes the main problems, that can appear while the mandatory health insurance will be setting up, and that will prevent the achievement of its main goals – the improvement of quality of the medical services and attraction of additional financial resources. This paper also defines a number of measures to solve these problems and to create favourable social, economic and political precondition to implementation of mandatory health insurance. Besides, the article describes the main phases of preparation and establishment compulsory health insurance in Ukraine.

С. А. Ус

к. ф - м. н., доцент, професор кафедри системного аналізу та управління, Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ

Л. В. Тимошенко

к. е. н., доцент, доцент кафедри прикладної економіки, Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ

М. Бальнов

магістр, Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ

ОБґРУНТУВАННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ОБСЯГІВ ПРОДАЖУ ПРОДУКЦІЇ З СЕЗОННИМИ КОЛИВАННЯМИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

S. A. Us

Candidate of Physico-mathematical Sciences, professor of department of system analysis and control, State Higher Educational Institution "National Mining University", Dnipropetrovsk

L. V. Tymoshenko

Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer, department of applied economics, State Higher Educational Institution "National Mining University", Dnipropetrovsk

M. Balnov

master, State Higher Educational Institution "National Mining University", Dnipropetrovsk

JUSTIFICATION OF METHODOLOGICAL APPROACH TO FORECAST PRODUCT SALES WITH SEASONAL OFFTAKE FLUCTUATIONS

В статті проведено критичний аналіз основних підходів до прогнозування обсягів продажу продукції в сучасних умовах господарювання. Обґрунтовано методичний підхід до прогнозування обсягів продажу продукції, який базується на комбінуванні найбільш доцільного для даної групи товарів методу прогнозування та методу прийняття рішень з урахуванням ринкових ситуаційних змін. Визначено основні етапи застосування запропонованого методичного підходу. На прикладі прогнозування обсягу продажів безалкогольних напоїв, реалізація яких має сезонний характер, доведено доцільність застосування запропонованого методичного підходу.

A critical analysis of the main approaches to forecast product sales volumes in the current economic conditions is provided. Methodical approach to forecast product sales is proposed and substantiated. It is based on combining the most appropriate prediction method for a given group of goods with decision-making methods in terms of market situational changes. The main steps of using proposed methodological approach are defined. Applying the method of sales forecasting where the volumes of soft drinks sales are of seasonal nature proves the feasibility of the proposed methodological approach.

О. М. Кобзар

к. е. н., старший науковий співробітник відділу економічних проблем екологічної політики та сталого розвитку, Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», м.Київ

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ ПРИРОДООХОРОННИХ МЕХАНІЗМІВ (ДОСВІД РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА)

O. M. Kobzar

C.Sc. (Economics), Senior Researcher of Department of economic problems and environmental policy of sustainable development, Public Institution «Institute of Environmental Economics and Sustainable Development of the National Academy of Sciences of Ukraine», Kyiv

FORMATION OF EFFECTIVE MECHANISMS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION (EXPERIENCE

OF REPUBLIC OF MOLDOVA)

В контексті вдосконалення економічного механізму охорони природних ресурсів України актуальним вбачається вивчення досвіду країн, які мають близьку до України проблематику соціально-економічного розвитку: пост-соціалістичну економіку, реалізацію ринкових реформ, інтеграцію до Європейського Союзу. У статті проаналізовано структуру економічного механізму охорони навколишнього природного середовища Республіки Молдова. Розкрито основні проблеми його розвитку. Визначено, зокрема, що за останнє десятиріччя система платежів за забруднення навколишнього середовища не зазнала істотних змін; платежі за забруднення навколишнього середовища в першу чергу слугують джерелом поповнення екологічних фондів, а не стимулом для боротьби із причинами цього забруднення; ставки податків залишалися стабільно низькими у порівнянні з європейськими та не враховують впливу інфляційних процесів тощо. На основі досвіду Республіки Молдова в якості одного з напрямів удосконалення економічного механізму охорони навколишнього природного середовища України запропоновано запровадити у вітчизняну практику податок на екологічно шкідливу продукцію.

In the context of the improvement of the economic mechanism of protection of environment of Ukraine is urgent to study the experience of countries that have similar problems of implementation of economic mechanisms: post-socialist economy, the implementation of market reforms and integration into the European Union. The structure and the problem of the economic mechanism of protection of natural resources of Republic of Moldova are analyzed. The main problems of economic mechanism of protection of environment of Republic of Moldova are revealed: the system of payments for environmental pollution maintained without any significant changes; these payments generate revenues for the environmental funds, but there is no supporting evidence that they provide significant incentives, if any, for pollution abatement; charge rates, moreover, have remained broadly stable at a low level over the past decade or so and have been eroded by inflation. Directions of improvement of the economic mechanism of protection of natural resources of Ukraine are offered on the basis of the experience of Republic of Moldova: widespread introduction charges on products that are contaminating the environment.

М. І. Русінко

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства, ДВНЗ «Придніпровська Державна Академія Будівництва та Архітектури», м. Дніпропетровськ

О. І. Судакова

к. т. н., доцент, доцент кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства, ДВНЗ «Придніпровська Державна Академія Будівництва та Архітектури», м. Дніпропетровськ

Г. О. Ларченко

магістр, ДВНЗ «Придніпровська Державна Академія Будівництва та Архітектури», м. Дніпропетровськ

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ «ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЙОГО ВИЗНАЧЕННЯ

М. Rusinko

Ph.D., associate professor, the Department of Accounting, Economics and Human Resources Management of Enterprise, Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture, Dnipropetrovsk

O. Sudakova

Ph.D., associate professor, the Department of Accounting, Economics and Human Resources Management of Enterprise, Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture, Dnipropetrovsk

G. Larchenko

Student of the Faculty of Economics,, Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture, Dnipropetrovsk

THE EVOLUTION OF CONCEPTION «THE PERSONNEL» AND THEORETICAL APPROACHES FOR ITS DETERMINATION

На даний час використовуються різноманітні категорії і поняття, які ототожнюються з поняттям «персонал підприємства», проте соціально-економічне значення яких не враховує тенденції розвитку науки і практики управління в умовах становлення ринкової економіки. Тому в даній статті автори приділили увагу аналізу сучасних підходів до визначення сутності поняття «персонал підприємства», а також відобразили еволюційний рух від поняття «робоча сила» до поняття «персонал підприємства», простежили взаємозв'язок та відмінність цього терміну від інших понять, визначили основні класифікаційні ознаки, які відображають різні погляди на значення персоналу. Виявлено зв'язок між еволюцією економічних відносин та еволюцією тлумачення. На основі аналізу підходів, запропоновано комплексний підхід до розуміння персоналу підприємства.

There are different categories and determinations that are used nowadays and identify with concept "the personnel". However, its socio-economic meaning do not take into account trends in the development of management science and practice in the conditions of market economy formation. In this article authors devoted attention to analysis of modern approaches for determination the essence of conception "the personnel", showed evolutionary movement from conception "labour force" to "personnel" and retraced connection and difference between this term and other conceptions. Also authors determined the main classification features, which reflect the different views of personnel meaning. Connection between evolution of economic relations and evolution of interpretation. We offered the complex approach, based on an approach analysis to understanding personnel.

Л. Є. Дейкало

старший викладач, Дніпропетровська державна фінансова академія

А. Ю. Чубак

старший викладач, Дніпропетровська державна фінансова академія

РОЛЬ РОЗПОРЯДНИКІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ

L. E. Deykalo

DnipropetrovskState Financial Academy

A. I. Chubak

DnipropetrovskState Financial Academy

THE ROLE OF THE MANAGERS OF BUDGET FUNDS AT ALL STAGES OF THE BUDGET PROCESS

У статті розглянуті роль розпорядників бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу, їх функції та повноваження, основні елементи управління фінансовими ресурсами: фінансове планування, оперативне управління і фінансовий контроль. Досліджені засади взаємодії розпорядників бюджетних коштів на стадіях бюджетного процесу з місцевими фінансовими органами, органами Державної казначейської служби України (Казначейства України) та Державної фінансової інспекції України.

Здійснено аналіз діючих нормативно-правових актів щодо діяльності головних розпорядників та розпорядників бюджетних коштів з питань планування, виконання кошторисів та проведення зовнішнього та внутрішнього контролю та аудиту. Проаналізовано порядок здійснення видатків розпорядниками бюджетних коштів. Запропоновано основні шляхи удосконалення взаємодії розпорядників бюджетних коштів з іншими учасниками бюджетного процесу.

The role, functions and powers of the managers of budget funds, the basic elements of financial management, financial planning, operational management and financial control at all stages of the budget process were described in the article. The principles of interaction the managers of budget funds at stages of the budget process with the local financial authorities, the State Treasury Service of Ukraine (Ukraine Treasury) and the State Financial Inspection of Ukraine were studied.

The analysis of existing legal acts concerning with the activity of the main managers of budget funds and other managers of budget funds in questions connected with the budget planning, execution and estimates of external and internal control and audit. The procedure of expenses spending units were analysed. The basic ways of improving cooperation the managers of budget funds with other participants in the budget process were proposed.

І. С. Земляков

к. е. н., доцент, завідувач кафедри маркетингу ПВНЗ «Галицька академія», м. Івано-Франківськ

МАРКЕТИНГ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

I. S. Zemliakov

Ph.D, associate professor head of department of marketing institute "Galician academy", Ivano-Frankivsk

MARKETING FARMS

У статті досліджено стан ринку фермерських господарств в Україні та Івано-Франківській області. Виділено основні рентабельні напрямки діяльності господарств в Івано-Франківській області. Звернуто увагу на основні аспекти маркетингової діяльності фермерських господарств в Івано-Франківській області та встановлено основні проблеми впровадження та використання елементів маркетингу фермерського господарства.

This article explores the market farms in Ukraine and Ivano-Frankivsk region. The main activities of profitable farms in Ivano-Frankivsk region. Drawn Attention to the basis aspects of marketing farms in Ivano-Frankivsk region and the main problems of implementation and use elements of marketing farm.

В. В. Баєв

к. е. н., професор кафедри організації туристичної діяльності, Міжрегіональна академія управління персоналом, м. Київ

ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ РИНКУ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ

V. Baev

PhD in Economics, Professor of the Department of tourism, Interregional Academy of personnel management, Kyiv

DESCRIPTION OF STRUCTURAL ELEMENTS OF THE MEDICAL TOURISM MARKET

У статті досліджено основні характеристики структурних елементів ринку медичного туризму. Розроблено структуру ринку медичного туризму та класифікацію виробників послуг з медичного туризму. Автором обґрунтовано, що ринок медичного туризму представляє собою систему економічних відносин з приводу купівлі - продажу медичних і оздоровчих послуг та організації подорожей з метою їх отримання.

In this paper the main characteristics of the structural elements of the medical tourism market. The structure of the market of medical tourism and classification service providers of medical tourism. The author proves that the market for medical tourism is a system of economic relations over the sale and purchase of medical and health services and the organization of trips for the purpose of obtaining them.

О. В. Гайдучок

к. е. н., доцент кафедри прикладної математики, Національний університет "Львівська політехніка", м. Львів

ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ЕНЕРГОЗАЛЕЖНОЇ ЕКОНОМІКИ ШЛЯХОМ КЕРУВАННЯ СИСТЕМОЮ ДИНАМІКИ ОСНОВНИХ МАКРОПОКАЗНИКІВ

O. V. Gaiduchok

Ph.D. in economics, associate professor of department of applied mathematics, National University "Lviv Polytechnics", Lviv

PREDICTION OF ENERGYDEPENDENT ECONOMY BY CONTROLLING THE SYSTEM OF DYNAMICS FOR BASIC MACROECONOMIC INDICATORS

Описано системну модель двохсекторної економіки, у якій окремо розглядається енергетичний та виробничий сектори. Виробництво поділяється на два сектори - в першому виробляється кінцевий продукт, а в другому - енергія, необхідна для виробництва кінцевого продукту. Записано моделі для визначення потужності секторів. Змодельовано зміну ціни на продукт та енергію, заробітну плату. Наведено алгоритм визначення станів досяжності для лінійних та нелінійних систем. Визначено параметри керування, описано залежність основних макроекономічних показників від параметрів керування. Наведено результати моделювання, досліджено динаміку потужностей секторів, випуску продукції першого та другого секторів економіки при збільшенні ціни на імпортовану енергосировину.

The system model of two sector economics, in which power and production sectors acts separately, is described. Production is divided into two sectors - the first sector produced the final product, and the second sector - the energy that is required to produce the final product. The models for the sectors power are recorded. The changes of product prices and energy, salary are modeled. An algorithm for determining the reachable states for linear and nonlinear systems is described. Control parameters for main macroeconomic indicators are shown. The results of the simulation are given. The dynamics of sector first and second output are investigated depending on increasing the price of imported energy.

Є. В. Сотченко

аспірант, Українська Академія Зовнішньої Торгівлі (УАЗТ), м. Київ

ВИБІР ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ БАЗОВИХ УМОВ ПОСТАВКИ ІНКОТЕРМС

Eugene Sotchenko

graduate student, Ukraine Academy of Foreign Trade, Kyiv, Ukraine

SELECT OF INTERNATIONAL PAYMENTS IN THE IMPLEMENTATION THE BASIC TERMS OF DELIVERY INCOTERMS

В статті розглянуто та проведено аналіз операцій по міжнародних розрахунках. Досліджено їх особливості, порядок здійснення. Визначено переваги та недоліки окремих форм розрахунків з погляду експортерів та імпортерів.

The article deals with the analysis and operations for International Settlements. Researched their characteristics, and practices of implementation. Identified their advantages and disadvantages in terms of exporters and importers.

І. М. Ізвекова

к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту, Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ЙОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

I. M. Izviekova

PhD in Economics, Associate Professor of Department of Accounting and Auditing, National Metallurgical Academy of Ukraine, Dnipropetrovsk

THE WAY TO IMPROVEMENT ORGANIZATION OF THE QUALITY CONTROL AND ITS INFORMATION SUPPORT

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану організації контролю якості продукції та його інформаційного забезпечення на підприємствах машинобудування. На підставі аналізу існуючих підходів до організації контролю якості продукції та його інформаційного забезпечення на підприємствах машинобудування виявлено, що системи управління якістю продукції на підприємствах машинобудування недостатньо орієнтовані на заходи із забезпечення бездефектного виробництва за рахунок запобігання втрат від браку. Запропоновано розробити методичний підхід до організації виконання управлінських процедур та операцій із запобігання втрат від браку, а також сформулювати інформаційні потоки щодо якості продукції, випадків браку та втрат від нього для потреб прийняття управлінських рішень посадовими особами та удосконалити інформаційне забезпечення процесу контролю якості продукції.

The article is devoted research of the current status of organization of the quality control and its information support at machine-building enterprises. The analysis of existing approaches to organization of the quality control and its information support found that quality management system at machine-building enterprises insufficiently focused on measures to ensure defect-free production by preventing of loss due to manufacturing defects. In the article proposed to develop a methodical approach to organization implementation of management procedures and operations to prevent of loss due to manufacturing defects and to create the information flows about product quality, manufacturing defects and loss due from it for the purposes adoption of managerial decisions by officials, improve information provision process quality

control.

Л. С. Ринейська*к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу, Полтавський національний технічний університет***МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ****L. S. Ryneyskaya***PhD, Associate Professor of International Economics and marketing Poltava National Technical University named Yuri Kondratyuka***INTERNATIONAL EXPERIENCE OF THE INTERNET MARKETING USE**

У статті досліджено розвиток маркетингу в умовах застосування Інтернет-технологій у сфері міжнародної економіки. Проаналізована організація маркетингових досліджень в Інтернеті. Визначено значення Інтернет-реклами як важливого інструменту маркетингу у розвитку електронної торгівлі. На прикладі США розкриті особливості застосування Інтернет-маркетингу у галузі сільського господарства. Обґрунтована роль маркетингу у розвитку міжнародного електронного бізнесу.

This article explores the development of marketing in terms of use of Internet technologies in the field of international economy. Market research process on the Internet is analyzed. The value of online advertising as an important marketing tool in the development of e-commerce is determined. The features of Internet marketing application based on the USA agriculture model is defined. The role of marketing in the development of international e-business is proved.

Р. М. Скриньковський*кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств та інформаційних технологій, Львівський університет бізнесу та права, м. Львів***СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ ДЕРЖАВИ НА ЗАСАДАХ ГАРАНТУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ****R. M. Skrynkovskyi***Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department of Business Economics and Information Technology, Lviv University of Business and Law, Ukraine, Lviv***SOCIO-ECONOMIC STRATEGY OF STATE ON THE BASIS OF GUARANTEEING SOCIAL SECURITY: MECHANISM OF FORMATION AND PROBLEMS OF IMPLEMENTATION**

У науковій статті представлено механізм формування соціально-економічної стратегії України на засадах гарантування соціальної безпеки. В основі цього механізму лежать такі ключові складові соціальної безпеки: рівень життя населення, рівень освіти населення, рівень зайнятості населення, житлова політика населення, рівень охорони здоров'я населення, демографічна політика населення, політика гендерної рівності. Встановлено, що основними проблемами, що перешкоджають реалізації соціально-економічної стратегії України на засадах гарантування соціальної безпеки є: "консервація" виробничої та інвестиційної діяльності; зниження рівня життя населення; зниження купівельної спроможності населення; швидка і обвальна девальвація гривні; зростання тарифів на житлово-комунальні послуги; неспроможність влади впоратися з інфляцією гривні; високий зовнішньоторговельний дефіцит; зростання зовнішнього боргу країни; зниження доходів населення внаслідок високої інфляції; втрата заощаджень населення внаслідок збанкрутування банків і визнання їх неплатоспроможними; корупція та свавільні діючих чиновників злочинного режиму Віктора Януковича; російська військова агресія до України і незаконна анексія Криму Російською Федерацією; неузгодженість дій між центральними та регіональними органами влади.

The article presents a mechanism of formation of socio-economic strategy of Ukraine on the basis of guaranteeing social security. The following key components of social security underlying this mechanism: standard of living, level of education, level of employment, public housing policy, the level of public health, population policy, population policy of gender equality. It was established that the main obstacle to the implementation of socio-economic strategy of Ukraine on the basis of guaranteeing social security are "conservation" of production and investments; decline in living standards; decline in the purchasing power of the population; fast and landslide hryvnia devaluation; growth rates for public utilities; the inability of authorities to cope with inflation UAH; high trade deficit; growth of external debt; decrease in household income due to high inflation; loss of savings due to bankruptcy of banks and recognition of insolvency; corruption and arbitrariness existing criminal regime officials of Viktor Yanukovich; Russian military aggression to Ukraine and illegal annexation of Crimea the by the Russian Federation; lack of coordination between the central and regional governments.

І. А. Чухно*к. держ. упр., доцент кафедри менеджменту і адміністрування, Національний фармацевтичний університет, м. Харків***ВИЗНАЧЕННЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ****I. A. Chukhno***PhD in Public Administration, Associate Professor of Department of Management and Administration, National University of Pharmacy, Kharkiv***DETERMINATION OF SOURCES OF FINANCIAL AND ECONOMIC SUPPORT OF GOVERNANCE TO THE DEVELOPMENT OF RURAL TERRITORIES IN MODERN CONDITIONS**

В статті розглянуто стан та проблеми розвитку сільських територій, визначено необхідність суттєвих змін в державній політиці управління ними. Акцентовано увагу на недосконалості сучасного механізму фінансово-економічного забезпечення управління розвитком сільських територій, зокрема щодо розподілу коштів державного бюджету в цій сфері. З урахуванням стану та проблем розвитку сільських територій та сучасних європейських традицій в цій сфері запропоновано здійснювати фінансування управління розвитком сільських територій з трьох джерел – державного бюджету, місцевого бюджету та Фондів розвитку сільських територій. Визначено потенційні джерела формування коштів місцевого бюджету, що спрямовуватимуться на забезпечення питань управління розвитком сільських територій та Фондів розвитку сільських територій. Запропоновано конкретні напрями використання коштів кожного із вказаних джерел.

In the article considered the status and problems of development of rural territories, identified the need for significant changes in public policy of management of them. The attention to imperfections of modern mechanism of financial and economic maintenance of development of rural territories, including the distribution of the state budget in this area. Given the status and problems of rural territories development and modern European traditions in this area suggested to carry out financing of rural territories development management from three sources – the state budget, local budgets and Funds rural development. Identified potential sources of formation of the local budget, which will cover the issue of rural territories development management and Funds rural development. A specific directions use of resources of each of these sources are proposed.

В. М. Семцов*к. е. н., доцент кафедри фінанси і кредит Вінницького навчально-наукового інституту економіки Тернопільського національного економічного університету, м. Вінниця***ПРОТИДІЯ НЕСПОСТЕРЖУВАНІМ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИМ ПРОЦЕСАМ ЯК ПРІОРИТЕТ НА ШЛЯХУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ****V. M. Semtsov***PhD (Economics), Associate Professor, Department of finance and credit Vinnitsa research institute of Economics Ternopil National Economic University, Vinnytsia***OPPOSITION UNOBSERVABLE FINANCIAL AND ECONOMIC PROCESSES IS A PRIORITY TO ACHIEVING SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE STATE**

Стаття присвячена особливостям функціонування неспостережуваних процесів в аграрному секторі економіки України. Ідентифіковано основні теоретико-методологічні засади прихованих економічних процесів в аграрній сфері. Виявлено особливості використання інститутів агрохолдингами з метою

максимізації загальної вартості. Особливий акцент зроблено на розгляді сучасних неспостережуваних схем. Встановлено, що система боротьби з неспостережуваною економікою яка базується лише на формальному регламентуванні правил та норм, досить часто, призводить до ірраціональних рішень та витрат ресурсів. Продemonстровано основні недоліки державного регулювання економіки. Показано, що в результаті опортуністичної моделі поведінки вищого менеджменту та / або власників сучасних підприємств наноситься шкода інтересам соціуму. Обґрунтовано доцільність посилення кримінальної відповідальності за економічні правопорушення. Запропоновано напрями удосконалення системи боротьби з неспостережуваною економікою.

The article is devoted to the peculiarities of the functioning of unobservable processes in the agricultural sector Ukraine. Identified the main theoretical and methodological foundations hidden economic processes in agriculture. The features use agriholdings institutions to maximize the total value. Particular emphasis is placed on reviewing unobservable modern circuits. Found that system to combat unobserved economy based only on formal regulation rules and regulations, often leads to irrational decisions and resources. Demonstrated major shortcomings of state regulation of the economy. It is shown that as a result of opportunistic behaviors by top managers and / or owners of modern enterprises put damage to the interests of society. Expediency strengthen criminal liability for economic offenses. Directions improvement of the anti-unobserved economy.

Н. О. Андрусяк

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства, обліку і аудиту, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

N. O. Andrusyak

Ph.D., associate professor, assistant professor of economics company, accounting and auditing, Cherkasy National University Bohdan Khmelnytsky, Cherkasy

IMPROVING ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF FUNCTIONING AS A FACTOR OF ECONOMIC SECURITY

У статті розглянуто шляхи удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування як фактор економічної безпеки підприємств овочевої галузі. За результатами проведеного дослідження удосконалено механізм господарювання, який передбачає тісний зв'язок виробництва, переробки та реалізації продукції.

The paper considers ways to improve organizational and economic mechanism of functioning as a factor of economic security companies vegetable industry. The results of the study are improved management mechanism that provides a close relationship production, processing and sales.

В. В. Шпілевський

кандидат економічних наук, завідувач відділу економічних проблем машинобудування Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, м. Харків

Г. М. Феденко

аспірантка Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця, м. Харків

ОЦІНКА СИРОВИННОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИРОБНИЦТВА МОТОРНОГО ПАЛИВА В УКРАЇНІ

V. V. Shpilevskiy

Candidate of Sciences (Economics), Head of Department, Department of Economic Problems of Mechanical Engineering, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine, Kharkiv

G. M. Fedenko

Postgraduate Student, Kharkiv National University of Economics named after S. Kuznets, Kharkiv

EVALUATING THE ROW POTENTIAL OF MOTOR FUEL PRODUCTION IN UKRAINE

У статті розглянуто можливість паливного потенціалу України для забезпечення власного виробництва моторного палива в об'ємах здатних замістити імпорتنі поставки в країну сировини нафти і готових нафтопродуктів. На основі світового досвіду використання традиційної і нетрадиційної сировини для виробництва моторного палива і оцінки наявності її джерел в Україні було визначено інноваційні напрями розвитку національного паливного сектору. Застосований методичний підхід дозволив обґрунтувати доцільність переважного використання вугільною сировини для виробництва моторного палива в Україні. Використання в дослідженні принципів теорій ресурсних циклів дозволило визначити напрями структурних зрушень у вітчизняному енергетичному циклі моторного палива. Практичне запровадження обґрунтованих у дослідженні напрямів структурно-технологічної модернізації національного паливного комплексу дозволить усунути протиріччя між надлишковим загальним енергетичним потенціалом країни і її зовнішньою енергетичною залежністю, створити умови для відродження вітчизняної вугільної та нафтопереробної промисловості на основі їх інноваційного розвитку, суттєво посилити енергетичну та економічну безпеку.

The article considers capabilities of the fuel potential of Ukraine for ensuring the own production of motor fuel in quantities sufficient to replace imported oil and oil products. On the basis of global experience in the use of traditional and non-traditional raw materials for the production of motor fuel and evaluating the availability of its sources in Ukraine, innovative directions for the development of national fuel sector have been determined. With application of methodical approach a rationale for feasibility of priority use of the coal feedstock for production of motor fuel in Ukraine was provided. By using theories of resource cycles directions of structural changes in the domestic energy cycle of motor fuel have been determined in the study. Practical implementation, based on the determined in the study directions of structural and technological modernization of national fuel complex, will help to resolve the contradiction between excess energy potential of the country and its external energy dependence, create conditions for the revival of the domestic coal and petroleum industry through their innovative development, achieve a significant enhancement of the energy and economic security.

І. В. Цистан

магістр з банківської справи Черкаського інституту банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ)

СУЧАСНИЙ ВИМІР БАНКІВСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ

I. V. Tsystan

Master of Banking Cherkasy Institute of Banking University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv)

CURRENT DIMENSION OF BANK INVESTMENT CREDITING OF AGRICULTURAL SECTOR AND PERSPECTIVE DIRECTIONS OF ACTIVIZATION

Сільське господарство як одна із стратегічних галузей економіки України в сучасних умовах потребує належного рівня фінансового забезпечення. У результаті ринкових трансформацій значна частина підприємств аграрної галузі втратила власні фінансові ресурси, а умови доступу до зовнішніх суттєво погіршилися.

Складне фінансове становище сільськогосподарських підприємств країни вимагає пошуку оптимальних механізмів фінансового забезпечення даної галузі в умовах сьогодення.

На сучасному етапі розвитку сільськогосподарських підприємств залишається багато питань, пов'язаних з оптимізацією фінансових відносин, оскільки збільшення вкладень фінансових ресурсів в сільське господарство сприятиме формуванню конкурентоспроможного агропромислового виробництва та розвитку економіки.

В статті проаналізовано сучасний стан фінансування сільськогосподарських підприємств та запропоновано шляхи його удосконалення, із застосуванням механізмів поєднання державного та банківського кредитування.

Agriculture as one of the strategic sectors of the economy of Ukraine in modern conditions require an adequate level of financial providing. As a result of market transformation of enterprises large agricultural sector has lost its own financial resources and access to external conditions have deteriorated significantly. The difficult financial situation of agricultural enterprises in the country requires finding the best mechanisms for financial support of this industry in terms of today

At the present stage of development of agricultural enterprises still many issues related to the

optimization of financial relations, as the increased investment of financial resources in agriculture contribute to the formation of competitive agro-industrial production and economic development. The article analyzes the current state bank investment credits for agricultural enterprises and the ways of its improvement, mainly due to the state's participation in the process.

С. О. Шевченко

к. е. н., доцент кафедри фінансів Київського національного торговельно-економічного університету, м. Київ

ЗНОС ТА АМОРТИЗАЦІЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

S. O. Shevchenko

PhD (Economics), Associate, Kyiv National University of Trade and Economics University

DEPRECIATION AND AMORTIZATION OF FIXED ASSETS BUDGETARY INSTITUTIONS

У статті досліджено сутність амортизаційної політики бюджетних установ та нормативне регламентування обліку нарахування амортизації. Проаналізовано розвиток наукових поглядів учених щодо нарахування зносу та амортизації необоротних активів бюджетних установ у цілому та в розрізі основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів. Доведено, що з набуттям чинності Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку державного сектору суттєво змінилися підходи до процесу відображення зношуваності необоротних активів. Аналіз сучасної амортизаційної політики було проведено з метою з'ясування особливостей побудови бухгалтерського обліку та документального забезпечення процесу нарахування амортизації. Розвинуто підходи до повного відображення даних операцій в обліку, що сприятиме більш об'єктивному поданню інформації про ступінь зношеності об'єктів необоротних активів бюджетних установ.

В статье исследована сущность амортизационной политики бюджетных учреждений и нормативное регламентирование учета начисления амортизации. Проанализировано развитие научных взглядов ученых относительно начисления износа и амортизации необоротных активов бюджетных учреждений в целом и в разрезе основных средств, других необоротных материальных активов и нематериальных активов. Доказано, что с вступлением в силу Национальных положений (стандарты) бухгалтерского учета государственного сектора существенно изменились подходы к процессу отображения износа основных средств.

Анализ современной амортизационной политики был проведен с целью выяснения особенностей построения бухгалтерского учета и документального обеспечения процесса начисления амортизации. Развита подходы отражения данных операций в учете, что будет способствовать более объективному представлению информации о степени изношенности объектов необоротных активов бюджетных учреждений.

This article explores the essence depreciation policy of budgetary institutions and normative regulation of accounting depreciation. There were analyzed the development of scientific views of scientists on depreciation and amortization of fixed assets of budgetary institutions in general and in the context of fixed assets and other non-current tangible assets and intangible assets. There were proved that the entry into force of national regulations (standards) accounting of the public sector have changed significantly in the process of mapping approaches amortization of fixed assets. Analysis of current depreciation policy was conducted to clarify the characteristics of construction accounting and documentary support for the process of depreciation. There were developed approaches to fully reflect these transactions in the account that will lead to more objective presentation of information on the degree of deterioration of objects of fixed assets of budget institutions.

В. Г. Бабенко-Левада

к. е. н., доцент кафедри фінанси і кредит Запорізького національного технічного університету, м. Запоріжжя, Україна

ПРОЦЕС ПОШУКУ ОПТИМАЛЬНИХ УМОВ ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

V. G. Babenko-Levada

Ph.D., Associate Professor of Department of Financial and Credit, Zaporizhian National Technical University, Zaporizhzhya, Ukraine

THE SEARCH PROCESS OF THE OPTIMAL CONDITIONS OF INSURANCE MARKET TRANSFORMATION UNDER FINANCIAL INSTABILITY

В статті висвітлюється процес пошуку оптимальних умов трансформації страхового ринку в умовах фінансової нестабільності. Проаналізований сучасний стан страхового ринку, який спрямовується на надання страхових послуг, стабілізацію функціонування та швидкого адаптування до змін. Розглянуті звітні дані про стан ринку за 9 місяців 2014 року, а саме динаміка страхових премій, структура чистих страхових премій за видами страхування, динаміка страхових виплат та структура чистих страхових виплат за видами страхування за вказаний період. Одним із інноваційних інструментів управління виступає реінжириг системи продажу страхових послуг, також запропонована можливість удосконалення страхових послуг в умовах фінансової нестабільності шляхом впровадження електронного страхування, надані пріоритети його використання саме для споживання в Україні для забезпечення високорентабельної діяльності страхових компаній не лише у короткостроковому, а й у довгостроковому періодах. Як наслідок сформована і обґрунтована необхідність формування сприятливого страхового середовища, в якому будуть максимально враховані і захищені інтереси всіх суб'єктів страхування.

The article highlights the process of finding the optimal transformation conditions of the insurance market in terms of financial uncertainty. The current state of the insurance market, which is aimed at providing insurance services, stabilization of operation and rapid adaptation to changes. Considered reporting data about the market for the first 9 months of 2014, the dynamics of premiums structure of net premiums by type of insurance, insurance payments dynamics and structure of net insurance premiums by type of insurance for the period. One of the innovative management tools serving reinzhirinh insurance sales system also offered the possibility of improving insurance services in the financial instability by implementing electronic insurance granted priority use it for consumption in Ukraine for highly profitable activities of insurance companies not only in the short term, but in the long term. Consequently formed and the necessity of creating a favorable insurance environment, which will be taken into account as much as possible and protected the interests of business insurance.

Л. Б. Штефан

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU, м. Вінниця

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ УКРАЇНИ

L. Shtefan

Ph.D. in Economics, assistant professor of finance and credit, Vinnytsia Training and Research Institute of Economy, Vinnitsa

PROBLEMS OF CREDIT RISK MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS UKRAINE

У статті розглянуто проблеми управління кредитним ризиком як складової фінансової стійкості українських фінансово-кредитних установ. Проаналізовано багатогранну природу впливу кредитного ризику на фінансову стійкість комерційних банків. Висвітлено погляди провідних фахівців щодо класифікації основних видів кредитного ризику та причин їх виникнення. Розкрито шляхи мінімізації можливих втрат банків під впливом кредитного ризику.

The article deals with the problem of credit risk management as a component of financial stability Ukrainian financial institutions. Analyzed the multifaceted nature of the impact of credit risk on the financial stability of commercial banks. Deals with the views of leading experts on classification of the main types of credit risk and their causes. Reveals ways to minimize potential losses of banks under the influence of credit risk.

Д. В. Яцюк

к. е. н., доцент кафедри маркетингу та реклами, Київський національний торговельно-економічний університет

БРЕНДИНГОВА ПОЛІТИКА І СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БРЕНДУ: ТЕРМІНОЛОГІЧНА НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ**D. Iatsiuk***PhD, Docent of marketing and advertising department, Kyiv National University of Trade and Economics***BRANDING POLICY AND BRAND DEVELOPMENT STRATEGY: TERMINOLOGICAL AMBIGUITY**

Проблема багатозначності дефініцій маркетингу хвилює сьогодні більшість вчених-теоретиків. У науковій літературі нерідко поруч можна зустріти поняття політика і стратегія, які часто інтерпретуються однаково, що вносить невизначеність в їхнє розуміння. В статті здійснено спробу дати визначення поняттю брендингова політика і стратегія розвитку бренду та визначити їх місце в системі управління підприємством в цілому та маркетингової діяльності зокрема. На основі проведеного аналізу наукової думки та практики використання брендингу з'ясовано, що стратегія розвитку бренду знаходиться на щабель нижче брендингової політики в системі управління, тобто є підрядною. Сама брендингова політика є загальним керівництвом для дій і ухвалення рішень, яке полегшує досягнення цілей, тобто визначає принципи поведінки бренду і є рушійною силою стратегії.

Today the problem of ambiguity of definitions of marketing most concerned about academics. In the scientific literature often, you can find near the notion of policy and strategy, which are often interpret in the same way that bring uncertainty in their understanding. The article is an attempt to define branding policy, brand development strategy and define their place in the system of the enterprise's management in general and marketing activity in particular.

Based on the analysis of scientific thought and practice of using branding defined that brand development strategy is a step below branding policy management system that is subordinate. The branding policy is a general management for action and decision-making, which make it easier to achieve the goals that define the principles of brand conducting and drive the strategy.

В. С. Тихенко*аспірант, кафедра управління, Сумський державний університет***ВПЛИВ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННИМИ ПРОЕКТАМИ В КРАЇНАХ СВІТУ ТА УКРАЇНІ НА КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ****V. S. Tykhenko***Sumy state university***EFFECT OF MECHANISMS UPRAVLINNYA CONSERVATION PROJECTS IN COUNTRIES AND UKRAINE ON MAIN INDICATORS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

У статті автором розвинуто науково-методичний підхід до обґрунтування впливу механізмів управління природоохоронними проектами прямого та опосередкованого характеру на інтегральний показник сталого розвитку країн світу (екологічно сталий Індекс глобальної конкурентоспроможності), який передбачає використання непараметричних методів оцінки тисноти та напряду такого впливу для 112 країн світу і України. Дослідження тисноти такого впливу за країнами-лідерами та країнами-аутсайдерами з екологічно сталої конкурентоспроможності дозволяє робити висновки щодо доцільності використання тих чи інших механізмів у досягненні цілей природоохоронної діяльності.

В статье автором развит научно-методический подход к обоснованию воздействия механизмов управления природоохранными проектами прямого и опосредованного характера на интегральный показатель устойчивого развития стран мира (экологически устойчивой Индекс глобальной конкурентоспособности), который предусматривает использование непараметрических методов оценки тесноты и направления такого воздействия для 112 стран мира и Украины. Исследование тесноты такого воздействия по странам-лидерами и странами-аутсайдерами исходя из их экологически устойчивой конкурентоспособности позволяет делать выводы о целесообразности использования тех или иных механизмов в достижении целей природоохранной деятельности.

Author developed scientific and methodical approach to study the impact of environmental management tools (direct and indirect character) on the integral indicator of sustainable development of the world (environmentally sustainable Global Competitiveness Index), which involves the use of nonparametric estimation methods for 112 countries and Ukraine. Research on the impact of such environmentally sustainable competitiveness among leading countries and countries-outsiders allows making conclusions about the usefulness of certain mechanisms to achieve the goals of environmental activities.

А. С. Фесун*аспірант, Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ***СУЧАСНІ ПІДХОДИ В ОЦІНЦІ ІНВЕСТИЦІЙНО-БУДІВЕЛЬНИХ ПРОЕКТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ****A. S. Fesun***Postgraduate of building construction management Kiev National University of Construction and Architecture, Kyiv***CURRENT APPROACHES OF ASSESSING THE INVESTMENT AND CONSTRUCTION PROJECTS: PROBLEMS AND PROSPECTS OF IMPLEMENTATION**

Діяльність будівельного підприємства може бути представлена у вигляді грошового потоку, що характеризує доходи і витрати, що генеруються його діями. Прийняття рішень, пов'язаних з вкладенням капіталу, - важливий етап в діяльності будь-якого підприємства. Для ефективного використання залучених коштів і отримання максимального прибутку на вкладений капітал потрібен ретельний аналіз майбутніх грошових потоків, пов'язаних з реалізацією розроблених операцій, планів та проектів. Існує декілька методів оцінки привабливості інвестиційно-будівельних проектів і відповідно декілька головних показників ефективності генерованих проектами грошових потоків, а саме: термін окупності, дисконтований термін окупності, чиста приведена вартість, внутрішня норма дохідності, модифікована внутрішня норма дохідності, рентабельність, індекс рентабельності. Кожен метод у своїй основі має один і той же принцип: в результаті реалізації проекту будівельне підприємство повинно отримати прибуток (повинен збільшитися власний капітал підприємства), при цьому різноманітні фінансові показники характеризують інвестиційно-будівельний проект з різних боків і можуть відповідати інтересам різноманітних груп осіб, що мають відношення до даного будівельного підприємства. Основним недоліком розглянутих методів є припущення, що умови реалізації інвестиційно-будівельних проектів, а значить, і необхідні витрати, і одержувані доходи залишаються на колишньому рівні, що майже неможливо в сучасній ринковій ситуації.

The activities of the construction firm can be represented as a cash flow that characterizes the income and expenses generated by its operations. Decisions relating to investment capital - an important step in the activities of any company. For efficient use of borrowed funds and maximize profits on capital company needs careful analysis of future cash flows associated with the implementation of the developed operations, plans and projects. There are several methods for assessing the attractiveness of investment and construction projects and accordingly several key performance indicators generated by the project cash flows, such as: payback period, discounted payback period, net present value, internal rate of return, modified internal rate of return, profitability, profitability index. Each method has basically the same principle in project construction company must make a profit (should increase the equity of the enterprise), with various financial indicators characterizing the investment and construction project from different perspectives and may reflect the interests of different groups of people, related to the construction of the enterprise. The main drawback of these methods are the assumption that the conditions of implementation of investment and construction projects, and hence the necessary expenses and income derived remain unchanged, it is nearly impossible in today's market situation.

О. А. Чала*аспірант Класичного приватного університету, м. Запоріжжя***СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗПОДІЛУ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ****O. A. Chala***graduate student of Classic Private University, Zaporizhia*

MODERN ASPECTS OF THE DISTRIBUTION OF ENVIRONMENTAL TAX IN THE CONTEXT OF GREENING THE NATIONAL ECONOMY

Узагальнено особливості розподілу екологічного податку в Україні. Відзначено, що трансформація системи розподілу екологічного податку реалізована шляхом закріплення надходжень тільки за загальним фондом у частці вісімдесяти відсотків до місцевих і двадцяти відсотків до державного бюджетів. Частки надходжень від екологічного податку прив'язані до території його формування. Загалом, зміни у структурі розподілу екологічного податку здійснюються на фоні скорочення його бази оподаткування за рахунок припинення оподаткування викидів забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення та скасування екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів. Результатом таких змін стало зменшення нормативних відрхувань екологічного податку та скорочення видатків на природоохоронні заходи, що стало на перешкоді здійснення вже запланованих природоохоронних заходів.

Generalization of the distribution of the environmental tax in Ukraine. It is noted that the transformation of the distribution system environmental tax revenues realized by fixing only in the general fund in proportion eighty percent to twenty percent of the local and the state budget. The share of revenues from environmental tax tied to the territory of its formation. In general, transformation in the structure of the distribution of environmental tax occur against the background of reducing its tax base by eliminating tax on emissions of air pollutants by mobile sources of pollution and the abolition of the environmental tax on disposal of decommissioned vehicles. The result of these changes became reducing expenditures for environmental protection, which is an obstacle to the implementation of environmental protection measures.

С. Д. Волощук

к. ф. - м. н., доцент кафедри економіко-математичного моделювання, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

МОДЕЛЮВАННЯ ЩІЛЬНОСТІ АКЦІЙ З ЧАСТКОВО ВІДОМИМИ ПОЧАТКОВИМИ УМОВАМИ

S. Voloshchuk

PhD, associate professor of economic and mathematical modelling department, SHEI «Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman»

DENSITY OF SHARES MODELING WITH PARTIALLY KNOWN INITIAL CONDITION

В статті розглянуто параболічну модель щільності розподілу акцій. Вважається, що функція щільності розподілу відома лише в початковий момент часу на кількох скінчених проміжках цін акцій. Також вважається, що щільність розподілу акцій з мінімальною ціною рівно нулю. Необхідно відновити функцію щільності розподілу акцій. Однак запропонована початково-крайова задача для щільності розподілу акцій неповністю визначена. Вона не може бути розв'язана класичними методами диференціальних рівнянь. Ця задача зведена до системи функціональних рівнянь. Отримано середньоквадратичний розв'язок цієї системи. На основі нього побудовано функцію щільності розподілу акцій. Ця функція є розв'язком рівняння моделі та наближено задовольняє початково-крайові умови згідно середньоквадратичного критерію. Отримано умови точності та однозначності розв'язку.

In this article a parabolic model of density distribution of shares is considered. It is believed that the distribution density function is known only at the initial moment in several finite intervals equity prices. It is also believed that the density distribution of shares with a minimum price are equal to zero. It is necessary to restore the function of the density distribution of shares. The initial-boundary value problem which was proposed for the density distribution of shares not fully defined. It can not be solved by classical methods of differential equations. This problem is reduced to a system of functional equations. Based on the root-mean-square solution, which was gained for this system, function of shares density distribution was built. This function is a solution of equation of model and approximately satisfies the initial boundary conditions according to root-mean-square criterion. Conditions of accuracy and single-valuedness of the solution was gained.

Є. О. Діденко

к. е. н., доцент кафедри менеджменту, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ

Д. С. Савельєв

студент, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ

УПРАВЛІННЯ АСОРТИМЕНТНОЮ ПОЛІТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

E. A. Didenko

Ph.D., associate professor of management department, Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv

D. S. Savelyev

student, Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv

MANAGEMENT OF ASSORTMENT POLICY OF THE ENTERPRISE

Проведено систематизацію визначень «асортиментна політика». Запропоновано класифікацію підходів до визначення сутності асортиментної політики. Розроблено концепцію управління асортиментною політикою підприємства.

Authors are systematized the definitions of assortment policy. Authors offered classification of approaches to definition of the essence of assortment policy of the enterprise. In article considered the concept of management of assortment policy of the enterprise.

О. С. Хринюк

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва, Національний технічний університет України «КПІ», м. Київ

М. Р. Корчовна

аспірант кафедри Економіки і підприємництва, Київського національного технічного університету України «КПІ», м. Київ

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА: ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ

A. Hrynyuk

Ph.D. in Economics, Associated Professor, Department of Economics and Business, NTU "KPI"

M. R. Korchovna

Postgraduate Department of Economics and Business, National Technical University of Ukraine "KPI", Kyiv

SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY COMPANIES: KEY ELEMENTS

Ця стаття присвячена розробці методологічних основ системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Встановлено основні елементи системи економічної безпеки акціонерних товариств, до яких віднесено: об'єкти; суб'єкти; принципи; механізм забезпечення економічної безпеки; загрози;. Вдосконалено структуру функціональних складових економічної безпеки підприємства: фінансова, правова, технологічна, інформаційна, кадрова, екологічна. Розроблено схему роботи системи забезпечення економічної безпеки.

This paper is devoted to the development and methodological ground of system to ensure economic security enterprises. The basic elements of economic security enterprise, which include: objects; subjects; principles; threats; measurement indicators. Improved functional structure components of economic security enterprise: financial, legal, technological, information. Developed schema works of system to ensure economic security.

Е. В. Юрчак

аспірант кафедри маркетингу та реклами, Київський національний Торговельно-економічний університет, м. Київ

БАР'ЄРНИЙ АЛГОРИТМ ЕВОЛЮЦІЙНОЇ СХЕМИ ФОРМУВАННЯ УСПІШНОГО БРЕНДА В РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ

E. V. Yurchak

postgraduate student of marketing and advertisement department, Kiev national University of Trade and

Economics

THE BARRIER ALGORITHM OF THE EVOLUTIONARY SCHEME OF THE SUCCESSFUL RESTAURANT MANAGEMENT BRAND

Проведене узагальнення стратегій розвитку та управління брендами зарубіжних та вітчизняних авторів показало, що загальновідомі маркетингові стратегії для вітчизняного ринку ресторанного господарства потребують удосконалення, оскільки не враховують три основних елемента, які детально розроблені авторами статті в запропонованій схемі управління еволюційним розвитком бренду:

- а) Наявність бар'єру специфічного інформаційного фільтру сенсорного сприйняття інформації комунікаційних каналів споживача ("ефект перевантаження" сприйняття інформації), тобто несприйняття інформації по каналах комунікації фірми – власника щодо бренду, що просувається, або сприйняття „перекрученої” інформації по каналах комунікацій фірм-конкурентів, „шуму ринка” та сегменту споживачів – контактерів з брендом;
- б) Наявність і суттєвий вплив в перехідній економіці України бар'єру платоспроможності в проектних сегментах споживачів, що значно впливає на формування економічного „успішного іміджу” брендової надбудови товару/ послуги в „брендовій поведінці” вітчизняних споживачів;
- в) Необхідність врахування негативної реакції споживачів при формуванні „інформаційного іміджу” та „успішного бренду” для корегування стратегії маркетингових комунікацій з спрямуванням бренду в цільові платоспроможні сегменти споживачів.

The generalization study of the strategies and brand management of the foreign and Ukrainian authors found that the generally known marketing strategies for the domestic market of the restaurant management need to be improved because they do not take into account three basic elements elaborated in detail by the authors of the article in the offered scheme of the evolutionary development of the brand management:

- a) The present specific information filter barrier of the sensory perception of the customer communicative channels information ("overload effect" of the perception of information), that is the rejection of information concerning the promoted brand through the communication channels of the firm-owner, or the perception of the "distorted" information through the communication channels of the contestant firm, "the market noise" and a segment of customers contacting with the brand;
- b) The presence and considerable influence of the paying capacity barrier in the project segments of customers in the Transition economy of Ukraine which significantly affects the formation of the economic "successful image" of the brand superstructure of goods/services in the "brand behavior" of domestic customers;
- c) The necessity to consider the customers' negative reaction in the process of shaping the "informational image" and "successful brand" for the marketing communications strategies adjustment with the involvement of the brand into the targeted solvent customer segments.

Н. Б. Стоволос

к. е. н., доцент кафедри менеджменту в галузях АПК, Сумський національний аграрний університет, м. Суми

ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА АПК**N. B. Stovolos**

Ph.D., assistant professor of management in the fields of agriculture, Sumy National Agrarian University, Sumy

THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF THE STRATEGY OF ORGANIC PRODUCTION AIC

В статті проаналізовано умови формування і реалізації стратегії розвитку органічного виробництва АПК. Зазначено, що у широкому контексті органічне сільське господарство – це практична реалізація у сфері аграрного виробництва загальної концепції екологічно і соціально збалансованого розвитку. Зазначено, що для розвитку і поширення органічного виробництва в Україні необхідно чітко визначити правові, економічні, соціальні та організаційні основи ведення органічного сільського господарства. Реалізація стратегії має здійснюватися за допомогою організаційно-економічного механізму. Важливо дану стратегію інтегрувати з уже існуючими і діючими загальнодержавними економічними, соціальними і екологічними стратегіями і програмами. Зроблено висновки, що запропонована стратегія розвитку органічного виробництва, надасть змогу забезпечити системність процесу екологізації АПК.

The article analyzes the conditions of formation and development strategy of organic production AIC. It is noted that in the general context of organic farming - a practical implementation in agrarian business general concept of environmentally and socially sustainable development. It is noted that the development and distribution of organic production in Ukraine should state the legal, economic, social and organizational basis keeping body agriculture. The strategy is implemented through organizational and economic mechanism. It is important to integrate with this strategy in existing and well functioning state economic, social and environmental policies and programs. The conclusion is that proposed strategy of organic production will enable to provide greening process AIC.

Р. Т. Мацьків

к. е. н., доцент кафедри теорії економіки та управління, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ

НЕФІНАНСОВА ЗВІТІСНІСТЬ – СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ**R. T. Matskiv**

Ph.D. in Economics, Associate Professor of the department of Theory of Economics and Management, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk

NON-FINANCIAL REPORTING – COMPONENT OF SOCIAL RESPONSIBILITY MANAGEMENT AT ENTERPRISES OF OIL AND GAS INDUSTRY

У статті обґрунтовано необхідність формування нефінансових звітів. Доведено, що соціально відповідальне управління підприємствами буде ефективним лише за умови розробки та поширення соціального звіту. Розкрито основні засади формування нефінансових звітів підприємств. Охарактеризовано найпопулярніші стандарти нефінансової звітності, запропоновано підходи до їх вибору на підприємстві. Охарактеризовано базові етапи цього процесу, визначено особливості для нафтогазових підприємств. Запропоновано розробляти та поширювати звіт із соціальної відповідальності окремо для стейкхолдерів підприємств; після цього, узагальнити і сформувати такий документ на рівні компанії із врахуванням інтересів її стейкхолдерів. Доведена необхідність формування соціального звіту компанії для можливості ефективного функціонування на світовому ринку, залучення інвесторів тощо. Обґрунтовано доцільність приєднання нафтогазових компаній до світової тенденції формування інтегрованої (фінансової та нефінансової) звітності (за стандартом G4).

In the article described the necessity of forming non-financial reports. Social responsibility management has been proved expedient as effective only if enterprises will develop and distribute the social reports. The basic principles of the formation of non-financial reports of enterprises were described. The article characterized the most popular standards of non-financial reporting proposed approaches to their choice at enterprise. It also characterized the basic stages of this process and the peculiarities for oil and gas companies. The author proposed to develop and circulate social responsibility report separately to enterprises' stakeholders; after that, compile and create a document at the company level, taking into account the interests of its stakeholders. The author provides the necessity of forming social report which has enable the effective functioning of the global market, attracting investors. In the article argued the expediency of development an integrated (financial and non-financial) reporting (standard G4) at oil and gas enterprises in according to the global trends.

С. М. Белінська

к. е. н., доцент (б. в. з.) кафедри обліку і аудиту, Чорноморський державний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ**S. M. Belinska**

Ph.D. in Economics, Associate professor of Accounting and Auditing Department Petro Mohyla Black Sea State University

METHODOLOGICAL ASPECTS OF LAND RESOURCES FOR ACCOUNTING PURPOSES

У статті систематизовані методичні підходи до удосконалення обліково-інформаційного забезпечення використання земельних ресурсів. Розглянуто методику визначення розрахункової вартості землі, основу якої складає нормативна грошова оцінка, скоригована на рівень інфляції, місце розташування ділянки щодо ринків збуту продукції, бонітетні властивості ґрунту. Така оцінка земельних ділянок сприятиме більш об'єктивному відображенню вартості землі в бухгалтерському обліку.

In the paper the methodological approaches to improving accounting and information support land use. Considered method for determining the estimated value of the land, which is based on normative monetary valuation, adjusted for inflation, location of the site in relation to goods markets, bonitetni soil properties. The assessment of land will lead to more properly reflect land value accounting.

С. І. Ус*аспірант, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ***ОСНОВНІ ВИДИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ****S. Us***postgraduate, National university of life and environmental sciences of Ukraine, Kyiv***THE MAIN TYPES AND CHARACTERISTICS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES PRODUCTION OPTIMIZATION**

У статті подано узагальнену автором класифікацію видів оптимізації виробництва сільськогосподарських підприємств, а також причини, мету та параметри кожного із наведених видів. Запропоновано використання SWOT та PESTEL аналізів для дослідження внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства. Наголошено на важливості детального аналізу факторів зовнішнього середовища функціонування підприємства для вчасного та точного реагування на будь-які зміни. Розглянуто зовнішні інструменти та внутрішні ресурси підприємства, як засоби для реалізації оптимізаційної стратегії. Наведено можливі критерії для здійснення економіко-соціально-екологічної оптимізації. Запропоновано комбінування різних видів оптимізації із періодичною зміною відсоткового співвідношення між ними. Аргументовано забезпечення виконання оптимізаційної стратегії як способу практичної реалізації розробленої оптимізаційної моделі.

Optimization types classification of agricultural enterprises production as well as reasons, purpose and parameters of the types generalized in the article. The SWOT and PESTEL analyses application for enterprise internal and external environment investigation proposed. The detailed analysis importance of enterprise functioning external factors for relevant and accurate response on any changes emphasized. The enterprise external tools and internal resources considered as optimization strategy realization instruments. Possible criteria for economic-social-ecological optimization shown. Different optimization types combination with periodical percentage change between them proposed. Optimization strategy enforcement argued as practical realization method of developed optimization model.

О. О. Карась*к. е. н., доцент каф. «Менеджмент», Державний економіко-технологічний університет транспорту, м. Київ***СПЕЦИФИКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ****Olena Karas***Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department of Management, State Economic and Technological University of Transport***THE SPECIFIC OF RISK MANAGEMENT SYSTEM IN THE BANKING SECTOR**

Запорукою ефективного функціонування та сталого розвитку економіки є надійна банківська система країни. Стан банківської системи залежить від стабільності діяльності банківських інститутів, їхньої здатності чинити опір негативному впливу факторів, які стають причиною виникнення різноманітних банківських ризиків. Тому виявлення ризиків, що оточують банківську діяльність та досконале управління ними здатні забезпечити надійність діяльності банківської системи України. В статті розглянута економічна сутність банківських ризиків, наведена їх класифікація, та визначені складові системи управління ризиками в банківській сфері.

The key to effective functioning and sustainable economic development is a reliable banking system of the country. The banking system condition depends on the stability of banking institutions and their ability to resist the negative effects of the factors that cause various banking risks. Therefore, awareness of the risks surrounding the banking business and perfect management can ensure the reliability of the banking system of Ukraine. The article considers the economic essence of banking risks, their classification and defines the components the risk management system in the banking sector.

І. Ф. Романів*аспірант, Львівський університет бізнесу та права, м. Львів***СУЧАСНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ****I. F. Romaniw***graduate student, Lviv University of Business and Law, Ukraine, Lviv***MODERN SCIENTIFIC APPROACHES TO SOLVING PROBLEMS OF SOCIAL DEVELOPMENT**

У статті досліджено основні сучасні наукові підходи та концепції щодо проблем соціального розвитку. На основі аналізу наукових джерел виявлено основні актуальні напрямки, за якими відбувається розробка рекомендацій щодо удосконалення підходів з забезпечення соціального розвитку. Виявлено, що умови соціально-економічної кризи потребують врахування додаткових чинників для розробки ефективної та дієвої стратегії соціального розвитку держави.

This article explores the major modern scientific approaches and concepts on social development issues. On the basis of scientific sources identified the major current trends, which is to develop recommendations for improving approaches to achieving social development. Found that the conditions of social and economic crisis be taken into account additional factors for the development of effective and efficient strategy for social development.

О. С. Мельничук*аспірант кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ***ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЕЙ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗНАЬ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ Е-КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ****Olena Melnychuk***PhD, Department of Management Innovation and Investment Activity Faculty of Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv***USING KNOWLEDGE MANAGEMENT MODELS FOR THE STUDY OF E-COMMERCE MARKET IN UKRAINE**

У статті розкрито основні засади використання моделей менеджменту знань (КМ). Здійснено узагальнення підходів до визначення поняття «знання», «інформація», «менеджмент знань». Описано основні сучасні моделі менеджменту знань, що використовуються на ринку електронної комерції. Запропоновано оптимальну для дослідження ринку електронної комерції в Україні КМ-модель. Виділено основні механізми менеджменту знань, що використовуються суб'єктами ринку електронної комерції. Проведено дослідження ринку електронної комерції B2C на основі КМ-моделі Fiona Nah & Co із застосуванням методу порівняння. Визначено недоліки реалізації механізмів менеджменту знань українськими суб'єктами ринку е-комерції (у порівнянні із світовим лідером). Запропоновано комплекс заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємств та стимулювання розвитку ринку електронної комерції в Україні.

The paper examines the basic principles of using the knowledge management models (KM). The study

summarizes approaches to defining the terms "knowledge", "information", "knowledge management". Modern models of knowledge management, which e-commerce market uses in its practice, are described. The most optimal KM model for studying e-commerce market in Ukraine is suggested. The basic tools of knowledge management, which subjects of e-commerce market use, are considered. The comparison method uses to study B2C e-commerce market on the base of KM model, adopted by Fiona Nah & Co. The weaknesses in implementing the tools of KM by Ukrainian e-commerce representatives are identified (in comparison with a world leader). The complex of measures to increase competitiveness of enterprises and promote development of e-commerce market in Ukraine is highlighted.

I. Л. Комарова

старший викладач Уманської філії Приватного вищого навчального закладу «Київський інститут бізнесу і технологій» ТОВ, м. Умань

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

I. L. Komarova

Senior Lecturer Uman branch Private higher education institution "Kyiv Institute of Business and Technology" Ltd, Uman

IMPROVE THE MANAGEMENT OF INVESTMENT PROJECTS IN AGRICULTURAL ENTERPRISES

Інвестиційні процеси в сільськогосподарських підприємствах в ідеалі повинні здійснюватися на основі чітко виділених умов, які визначають можливості щодо вкладення капіталу. Тобто, для реалізації наявних можливостей інвестування, необхідно, щоб існуючі умови були максимально сприятливими. Однак, тільки в теорії можна досягти максимально сприятливих умов, на практиці ситуація складається не завжди сприятливо, так як умови господарювання не дозволяють повністю реалізувати всі наявні теоретичні можливості. При цьому особливе значення має управління інвестиціями, що дозволяє не лише визначити цільові орієнтири інвестиційної діяльності сільськогосподарського підприємства, але й розробити оптимальний шлях їх досягнення за рахунок розробки інвестиційних програм та проектів ефективного використання власних та залучених ресурсів.

Investment processes in agricultural enterprises, should ideally be based on clearly highlighted the conditions that determine investment opportunities. That is, for the implementation of existing investment opportunities require that existing conditions were the most favorable. However, only in theory can reach the most favorable conditions, in practice the situation is not always beneficial, as economic conditions do not allow to fully implement all the theoretical possibilities. Particular importance is investment management, which not only determine targets of investment activity of the agricultural enterprises, but also to develop the best way to achieve them through the development of investment programs and projects effective use of own and borrowed resources.

В. П. Левченко

докторант Національного університету державної податкової служби України

В. М. Кремень

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ І НАГЛЯДУ НА РИНКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Valentina Levchenko

doctoral student at the National University of State revenue service of Ukraine

Victoria Kremen

Ph.D., Assistant Professor, Assistant Professor of Chair of Finance, Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine

SCIENTIFIC APPROACH TO THE ASSESSMENT OF THE REGULATORY AND SUPERVISORY INDEPENDENCE AT THE NON-BANK FINANCIAL SERVICES MARKET

У статті запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання незалежності регулювання і нагляду на ринку небанківських фінансових послуг. У роботі досліджено сутність інституційної, операційної та фінансової складових незалежності органів фінансового регулювання і нагляду. Проведено критичний аналіз відповідності діяльності органу фінансового регулювання і нагляду на ринку небанківських фінансових послуг критеріям інституційної, операційної та фінансової незалежності. На основі обчислень індексів інституційної, операційної та фінансової незалежності доведено, що орган фінансового регулювання і нагляду на ринку небанківських фінансових послуг має достатній рівень операційної незалежності, недостатній рівень інституційної незалежності та низький рівень фінансової незалежності. У статті авторами визначено ключові напрями підвищення незалежності регулювання і нагляду на ринку небанківських фінансових послуг.

Article is devoted to the scientific approach of the assessment of the regulatory and supervisory independence at the non-bank financial services market. Authors researched the nature of institutional, operational and financial components of the regulatory and supervisory independence. Authors analyzed the compliance of financial regulation and supervision at non-bank financial services market to the institutional, operational and financial independence criteria. Based on calculations of indexes of institutional, operational and financial independence proved that the financial regulation and supervision at the non-bank financial services market have sufficient operational independence, insufficient institutional independence and low financial independence. The article defines the key ways to increase the independence of regulatory and supervisory independence at the non-bank financial services market.

В. А. Козирев

аспірант кафедри менеджменту УАБС НБУ, м. Суми

Я. П. Руденко

аспірант кафедри економічної кібернетики УАБС НБУ, м. Суми

ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ

V. A. Kozyriev

UAB NBU graduate, faculty management, Sumy

Y. P. Rudenko

UAB NBU graduate, faculty of cybernetic, Sumy

THE IMPACT OF FINANCIAL INTERMEDIARIES IN THE FUNCTIONING OF THE INSURANCE MARKET

У статті досліджено роль фінансових посередників у формуванні та розвитку страхового ринку. Проведено класифікацію посередників у відповідності до здійснюваних ними функцій та характеру проведення операцій.

This article explores the role of financial intermediaries in the formation and development of the insurance market. The intermediaries were classified in pursuit to exercise their functions and nature of operations.

Ю. С. Рогозян

к. е. н., старший науковий співробітник відділу проблем міжрегіонального співробітництва Луганської філії Інституту економіко-правових досліджень НАН України, м. Київ

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО (ПРИКОРДОННОГО) СПІВРОБІТНИЦТВА

Y. S. Rohozyan

Ph.D., senior researcher of the problems of regional cooperation Lugano branch of the Institute of Economic and Legal Research of NAS of Ukraine, Kyiv

METHODICAL APPROACH TO EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF INTERREGIONAL (BORDER) COOPERATION

В статті виявлено та узагальнено підходи до визначення міжрегіонального (прикордонного) співробітництва, розроблено методичний підхід до процесу оцінки ефективності міжрегіонального (прикордонного) співробітництва, який базується на закономірностях формування та розвитку кожного з регіонів та включає в себе низку показників.

The article revealed and generalized approaches to determining regional (border) cooperation, the methodical approach to evaluating process the effectiveness of regional (border) cooperation based on the formation and development laws of each region and includes a number of indicators.

Д. С. Черненко

аспірант ННЦ «Інститут аграрної економіки», м. Київ

РОЛЬ ГОСПОДАРСТВ НАСЕЛЕННЯ У ВИРОБНИЦТВІ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИНИЦТВА

D. S. Chernenko

postgraduate student 'Institute of Agrarian Economics' National Scientific Centre, Kyiv

THE ROLE OF HOUSEHOLDS IN THE PRODUCTION OF LIVESTOCK PRODUCTS

В статті проаналізовано роль господарств населення у виробництві валової продукції та продукції тваринництва, зокрема. Наголошено на важливості розвитку тваринництва як перспективної галузі сільського господарства, значення якої визначається високим її рівнем у виробництві валової продукції, значним впливом на економіку сільського господарства до рівня забезпечення продовольчої безпеки, так і сприяння розвитку інших галузей економіки. Зроблено висновок щодо неможливості забезпечити високу рентабельність тваринницької галузі особистими селянськими господарствами, в яких сконцентрована значна частка продукції тваринництва, тому виникає необхідність проведення державної політики, спрямованої на підтримку особистих селянських господарств у виробництві продукції тваринництва, що сприятиме розвитку галузі сільського господарства та економіки в цілому.

The article analyzes the role of households in the gross production, and livestock production in particular. The importance of livestock development as a promising sector of agriculture, the value of which is determined by its high level in the production of gross output, a significant impact on the economy of agriculture to ensure food security and promote the development of other sectors of the economy. The conclusion is impossible to ensure high profitability of the livestock industry personal peasant farms, which concentrated a large proportion of animal products, so there is a need for public policies to support private farms in the production of animal products that will contribute to the development of the agricultural sector and the economy as a whole.

О. Г. Шевлюга

аспірант кафедри маркетингу та управління інноваційною діяльністю, Сумський державний університет, м. Суми

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИМ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

O. G. Shevliuga

PhD Student of the department of Marketing and Management of Innovative Activity, Sumy State University, Sumy

METHODICAL APPROACH TO MANAGEMENT SYSTEM OPTIMIZATION OF TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISE

У статті запропоновано стратегії підвищення рівня техніко-технологічного розвитку (ТТР) промислового підприємства в залежності від зони, в якій знаходиться аналізоване підприємство. У матриці виділено зони неприйнятно низького рівня ТТР, нестійкого рівня ТТР, середнього рівня ТТР та високого рівня ТТР. Подано заходи з удосконалення техніко-технологічного розвитку шляхом посилення технічної та технологічної складових, враховуючи перелік можливих витрат та результатів від їх впровадження. Розроблено методичний підхід до оптимізації системи управління техніко-технологічним розвитком підприємства, який ґрунтується на збільшенні обсягу реалізації, підвищенні рентабельності виробництва, зниженні невикористаних витрат, пов'язаних із простоєм обладнання. Економіко-математична модель базується на оптимальному співвідношенні витрат і результатів та дозволяє обрати необхідні управлінські заходи для підвищення рівня ТТР підприємства.

The paper proposes a strategy for increasing the level of technical and technological development of industrial enterprises, depending on the zone occupied by the analyzed company. Zone of unacceptably low TTD level, zone of unsustainable TTD level, zone of average TTD level, zone of high TTD level allocated in the matrix. Measures for improving the technical and technological development level by strengthening the technical and technological components including a list of possible costs and results of their implementation are posted. The methodical approach to the optimization of the management of technical and technological development of the company is developed. It is based on sales increasing, profitability increasing, reducing of non-productive costs associated with equipment downtime. Economic-mathematical model is based on the optimal ratio of costs and results. It allows choosing necessary management measures to improve enterprise TTD level.

Ю. Ю. Чебан

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

СОЦІАЛЬНІ ВИТРАТИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ, ОБЛІКУ, ВІДОБРАЖЕННЯ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

J. Cheban

Candidate of Economic Sciences, Associate professor of Accounting and Auditing Department, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv

SOCIAL COSTS OF AGRARIAN ENTERPRISES: THE FEATURES OF THE FORMATION, REGISTRATION AND AUDITING REFLECTED IN THE FINANCIAL ACCOUNTING

Наголошено на зв'язку соціальних витрат із соціальною складовою діяльності підприємств. Зазначено, що адміністрація підприємств має постійно оперувати інформацією щодо здійснення, обліку, контролю і внутрішньої звітності таких витрат для прийняття своєчасних і ефективних управлінських рішень. Окреслено основні особливості формування, обліку і відображення у фінансовій звітності соціальних витрат аграрних підприємств. Визначено мету обліку соціальних витрат. За результатами дослідження наведено основні соціальні витрати, які здійснюють аграрні підприємства. Досліджено витрати за поділом на обов'язкові і добровільні. Додовнено класифікацію, використавши нові класифікаційні ознаки і види соціальних витрат. Запропоновано включити нову статтю «соціальні витрати» до форми фінансової звітності для побудови рейтингу соціально відповідальних аграрних підприємств для подальшого впровадження принципів соціалізації українського аграрного виробництва та удосконалення політики їх соціальної відповідальності

The connection of social costs with the social component of enterprises is emphasised. It was indicated that enterprises' administration has to manipulate the information on implementation, accounting, control and internal reporting of costs for making timely and effective management decisions. The basic features of the formation, accounting and disclosures in the financial accounting of the social costs of agricultural enterprises are pointed. The purpose of social costs accounting is defined. The study provides basic social costs of agrarian enterprises. The division of costs on compulsory and voluntary is explained. The social costs' classification with new criteria and types of social spending is supplemented. A new article of "Social Costs" is proposed to be included in the financial accounting in order to constructing rating of socially responsible agrarian enterprises, further implementing the principles of socialization of Ukrainian agrarian production and improving their social responsibility policy.

С. О. Єрмак

к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг

О. О. Лісниченко

старший викладач кафедри економіки підприємства, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

S. O. Yermak

Ph.D., Associate Professor of the Department of the economics of enterprise, Donetsk national University of Economics and trade named after Mychaylo Tugan-Baranovsky, Kryviy Rig

E. A. Lisnichenko

Senior Lecturer of the Department of the economics of enterprise, Donetsk national University of Economics and trade named after Mychaylo Tugan-Baranovsky, Kryvyi Rig

SOURCES OF FINANCING OF INNOVATIVE ACTIVITY IN UKRAINE

У статті досліджені складові джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств України в динаміці за певний період часу; розглянуті внутрішні та зовнішні джерела фінансування інноваційних процесів, проблеми і перспективи їх залучення вітчизняними підприємствами.

The article studies the components of sources of financing of innovative activity of enterprises in Ukraine in the dynamics over time; reviewed internal and external sources of financing of innovative processes, problems and prospects of attracting domestic enterprises.

Т. В. Князева

кандидат економічних наук, доцент, м. Київ, Україна

ПЕРЕДУМОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

T. V. Kniazieva

CANDIDATE OF SCIENCE IN ECONOMICS, ASSOCIATE PROFESSOR, KYIV, UKRAINE

У статті розглянуто напрями імплементації міжнародних вимог до національної політики України і можливість формування міжнародного вектору екологічної політики з урахуванням не тільки міжнародних зобов'язань нашої держави, а й міжнародних наслідків неефективної реалізації національної екологічної політики. Надано визначення та розгорнуте пояснення щодо сутності визначення терміносистеми «міжнародна екологічна політика». Визначено інституційні передумови формування еколого-економічних відносин природокористування та розглянуто це питання в контексті базових відносин для формування цілісної екологічної політики і надбудовних відносин для формування механізмів її реалізації.

In the article the directions of implementation of international requirements to the national policy of Ukraine and the possibility of forming of an international environmental policy vector taking into account not only the international obligations of our country, but the international consequences of ineffective implementation of national environmental policy. Provided the definition and detailed explanation of the essence of the definition of terminology «international environmental policy». Defined institutional prerequisites for the formation of ecological-economic relationship of natural resources usage and considered the issue in the context of basic relationship to form a coherent environmental policy relations and superstructure relations for the formation mechanisms of its implementation.

О. Г. Дзьоба

д. е. н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ

ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ЯК МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

O. G. Dzoba

doctor of economic sciences, professor, vice-rector for scientific and pedagogical work, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk

RISK EVALUATION AS A METHOD OF DETERMINING THE LEVEL OF ENERGY SECURITY

Розглянуто методологію оцінювання енергетичної безпеки національної економіки. Визначено нові підходи щодо ідентифікації та оцінювання ризиків як методу визначення енергетичної безпеки на основі застосування прийому експертних оцінок. За допомогою абстрактно-логічного методу класифіковано сукупність ризиків національного рівня, які впливають на газову складову енергетичної безпеки національної економіки та стабільність функціонування суб'єктів паливно-енергетичного комплексу. Формалізовано моделі загроз енергетичній безпеці за допомогою ризик-орієнтованого підходу в розрізі окремих підсистем. Проведено оцінювання корпоративних, державних, регіональних та природних ризиків, проаналізовано їх походження, визначено рівень та основні причини їх виникнення та охарактеризовано тенденції їх розвитку. Згідно результатів прогнозування зовнішніх ризиків встановлено, що найсуттєвіші загрози впродовж 10-20 років становитимуть ризики підсистеми "Наднаціональні (наддержавні регіональні та глобальні) ризики", до яких відносять політичні, ризики конкуруючих маршрутів та ризики постачальників газу.

The methodology of evaluating the energy security of the national economy is reviewed. Determined new approaches to identification and risk assessment as a method of determining the energy security through the application of admission of expert opinion. The set of national-level risks that affect the energy security of the gas component of the national economy and stability of functioning of fuel and energy complex are determined by abstract-logical method. Model of energy security threats is constructed using a risk-based approach in the context signs of individual subsystems. Estimation of corporate, government, regional and natural risks is made, their origin is analyzed, defined the basic level and their causes and described their development trends. The results of prediction external risks found that the most significant threat in 10-20 years would constitute the risks subsystem "Supranational (supra-regional and global) risks," which include political risks and risks routes competing gas suppliers.

К. А. Андрищенко

к. е. н. доцент, доцент кафедри економіки підприємства, ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

ВАРТІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ КОМПАНІЇ

K. Andriushchenko

candidate of economic sciences, associate professor, associate professor of department of economy of enterprise, State higher educational establishment is the «National Economic University named after Vadym Hetman», Kyiv

COST CHARACTERISTICS OF INTELLECTUAL CAPITAL

В умовах інформаційної економіки інтелектуальний капітал визнається провідним економічним ресурсом, наявність і використання якого є основою діяльності будь-якої компанії і впливає на її ефективне функціонування. Значимість даного чинника виробництва зростає з кожним днем, оскільки в сучасному світі пріоритет віддається інтелектуальній (творчій) діяльності індивідів і організацій. Перераховані вище компоненти інтелектуального капіталу дозволяють будь-якій компанії якісно перетворювати її навколишнє середовище (під сукупності об'єктів, явищ і факторів навколишнього природного і штучного середовища, що визначають умови життєдіяльності організації), підвищуючи свої ціннісні характеристики (свою вартість) і створюючи додану вартість. Вартісна оцінка інтелектуального капіталу в даний час займає важливе місце в такому сегменті ринку, як нематеріальне виробництво. Вартість інтелектуального капіталу являє собою найважливіше джерело інформації, що дозволяє виявити раціональні та ефективні напрями використання результатів інтелектуальної праці в економічному обороті компаній. Оцінку інтелектуального капіталу можна розглядати як процес визначення корисності результатів інтелектуальної діяльності в грошовому вираженні, тобто цінності, яку споживач надає певного об'єкту, враховуючи обумовлюють величину і терміни одержуваного доходу та інших вигод, можливості та способи його використання. Вартість інтелектуального капіталу обумовлюється необхідністю відтворення його компонентів, отримання відповідної віддачі від використання його у відтворювальному процесі.

In terms of the information economy intellectual capital is determined by the leading economic resource, the availability and use of which is the foundation of any company and affect its efficient functioning. The significance of this factor of production is growing every day, because the modern world gives priority to intellectual (creative) of individuals and organizations. The above components of intellectual capital allow any company qualitatively transform its environment (in the environment, we understand the environment of operation consisting of a set of objects, phenomena and factors of natural and artificial environment that determine the living conditions of the organization), increasing their value characteristics (its value) and creating added value. Valuation of Intellectual Capital currently holds an important place in this market segment as immaterial production. Cost intellectual capital is a major source of information that reveals the rational and efficient uses of intellectual labor results in economic turnover companies. Assessment of intellectual capital can be seen as the process of determining the usefulness of intellectual

activity in terms of money, ie the value that the consumer gives a particular object, given the size and determine the timing of income earned and other benefits, opportunities and ways to use it. Cost intellectual capital driven by the need to play its components, obtain appropriate return on its use in the reproduction process.

О. В. Довгаль

в. о. доцента кафедри менеджменту, ПВНЗ "Міжнародний університет бізнесу і права", м. Херсон

ОЦІНКА СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ

O. Dovgal

associate professor of the department professor of department of management, University of International Business and Law, Kherson

EVALUATION OF THE SYSTEM OF STRATEGIC MANAGEMENT OF MARKETING ACTIVITY OF THE ENTERPRISES OF THE FOOD INDUSTRY

У статті обґрунтовано потребу в здійсненні оцінки системи стратегічного управління маркетинговою стратегією підприємств харчової галузі.

Article contains information on requirement for an system of strategic management of the marketing strategy of enterprises of food industry.

Р. І. Жовновач

к. е. н., доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики, Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГУ

R. I. Zhovnovach

PhD in Economic Sciences, associate professor of the department of economic theory, marketing and economic cybernetics, Kirovograd National Technical University, Kirovograd

METHODOLOGICAL APPROACH TO THE MANAGEMENT OF COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES ON THE BASIS OF MARKETING

В статті представлено методологічний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємств на засадах маркетингу. Проаналізовано основні організаційні підходи до управління конкурентоспроможністю підприємства. Доведено, що управління конкурентоспроможністю підприємств на засадах маркетингового підходу є найбільш відповідним вимогам та викликам сьогодення. Запропоновано удосконалення управління конкурентоспроможністю підприємств на засадах маркетингового підходу, виходячи з інтересів виробників та потреб і можливостей споживачів на основі випуску якісної та доступної за вартістю продукції, а також завдяки продуманій маркетинговій стратегії підприємства. Таким чином, в основі представленого методологічного підходу управління конкурентоспроможністю підприємств на засадах маркетингу виокремлено три складові: клієнтоорієнтованість, продуктоорієнтованість, стратегічне маркетингове управління. Використання маркетингового підходу в управлінні конкурентоспроможністю підприємств сільськогосподарського машинобудування сприятиме отриманню додаткових конкурентних переваг завдяки формуванню системи взаємовигідних відносин між підприємством-виробником, споживачами та іншими сторонами обміну.

The article presents methodological approach to the management of competitiveness of enterprises on the basis of marketing. The main organizational approaches towards management of enterprise competitiveness were analysed. It was proved that management of enterprise competitiveness on the basis of marketing approach corresponds to modern demands at most. The improvement of management of competitiveness of enterprises on the basis of marketing approach taking into account the interests of producers and the needs of customers on the basis of production of qualitative and affordable products was suggested. The above-mentioned improvement also includes a thought-out marketing strategy of the enterprise. Thus, we highlighted three components on the basis of the suggested marketing approach to the management of competitiveness of enterprises which are the following: customer oriented component, product oriented component and strategic marketing management.

Application of marketing approach in management of enterprise competitiveness of agricultural machine building will facilitate getting additional competitive advantages due to the formation of the system of mutual relations among producers, customers and other parties.

А. А. Ващенко

аспірант, Запорізька державна інженерна академія

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО ВНУТРІШНЬОГО ТА ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ФУНКЦІОНУВАННЯ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

A. A. Vashchenko

postgraduate, Zaporizhya state engineering academy

ORGANIZATION OF PRODUCTION IN A CHANGING INTERNAL AND EXTERNAL ENVIRONMENT OPERATION ENGINEERING ENTERPRISES

У статті досліджуються особливості організації виробництва промислових підприємств. Розглянуто поняття «організація виробництва», «зовнішнє та внутрішнє середовище», проаналізовано взаємозв'язок між організацією виробництва та середовищем функціонування промислового підприємства. Визначено проблеми адаптації виробництва до мінливих умов зовнішнього середовища.

The article examines the peculiarities of the production industry. Concepts that have been considered: "organization of production", "external and internal environment", the relationship between the organization of production and operation of industrial enterprise environment have been analyzed. The problems adapting production to changing environmental conditions have been detected.

С. І. Плотницька

канд., екон., наук, доцент, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ВНУТРІШНІМИ РЕСУРСАМИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

S. Plotnytska

Associate Professor, PhD (Econ.), O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

THE MECHANISM OF THE INTERNAL RESOURCES MANAGEMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

В статті розроблено економічний механізм раціоналізації управління внутрішніми ресурсами аграрних підприємств, що включає взаємодіючі інструменти й методи, які обумовлюють спрямованість його складових на раціональне управління ресурсами й дозволяють перерозподіляти ресурси в інтересах реалізації тактичних планів і досягнення стратегічних орієнтирів розвитку аграрного підприємства.

In the article the economic mechanism of the internal resources management of agricultural enterprises has been developed. The interacting tools and methods which determine internal resources components orientation on rational management and allow allocating resources for the implementation of tactical plans and achieving strategic targets of the agricultural enterprise were elaborated.

А. О. Попова

аспірант, Класичний приватний університет, м. Запоріжжя

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ З СИСТЕМНИХ ПОЗИЦІЙ

A. O. Popova

postgraduate, Classic Private University, Zaporizhja

ORGANIZATIONAL ASPECTS OF INDUSTRIAL ENTERPRISE'S MANAGEMENT FROM SYSTEMATIC APPROACH

Проведено дослідження основ процесу управління сучасним промисловим підприємством та останніх науково-практичних розробок в цьому напрямку. Опрацьовані основні положення законодавчої і нормативної бази відносно правил, порядку і механізму управління суб'єктом господарювання. Доведена та обґрунтована необхідність введення нових ключових елементів, зокрема таких, як місія і стратегія підприємства, в т.ч. шляхом внесення змін до чинного законодавства. Особливий акцент зроблено на важливості інформаційної компоненти, як новому факторі виробництва, в процесі побудови ефективної моделі управління. Окрема увага приділена визначенню принципів, що мають бути покладені в основу при формулюванні і прийнятті управлінських рішень. Опрацьовані і проаналізовані типи організаційних структур управління суб'єктів господарювання та зроблено висновок щодо оптимальної моделі для промислового підприємства.

Coherent research on the modern processes of the industry's control, its foundations and the latest scientific developments in this area had been provided with the usage of the most comprehensive and up-to-date methods. Major provisions in terms of legislative and regulatory frameworks regarding rules, mechanism and procedures of the industrial enterprise's management had been thoroughly worked out. The necessity of new key elements, particularly such as company's mission and strategy, introduced also through the amending to existing legislation had been proved and justified. Particular emphasis had been placed on the importance of the information components as new factors of production in the process of contriving an effective management model. Special attention had been paid to the definition of the principles which should become the basis for the formulation and implementing of management decisions. Types of organizational structures of management entities had been processed and analyzed. The optimal model for industrial enterprises had been concluded.

Н. І. Смелянець

студент, Національний університет харчових технологій, м. Київ

КАДРОВА ПОЛІТИКА БАНКУ: ЕЛЕМЕНТИ ТА ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ

N. I. Smelianets

undergraduate student, National University of Food Technology, Kyiv

BANK PERSONELL POLICY: ELEMENTS AND EFFICIENCY INDICATORS

Стаття присвячена аналізу кадрової політики комерційного банку. Визначено кадрову політику як генеральний напрям у кадровій роботі, тобто сукупність операцій набору, відбору, розташування, ротатії, переміщення, оцінки та розвитку персоналу підприємства; актуалізовано дослідження ефективності кадрової політики банку; досліджено елементи кадрової політики: планування та добір персоналу, мотивація персоналу та підвищення кваліфікації персоналу; виявлено, що політика розвитку персоналу передбачає: кар'єрне зростання, реалізація заходів соціального захисту; визначено мету та складові системи навчання та розвитку персоналу; проаналізовано показники навчання, руху та завантаженості персоналу.

The article is devoted to analysis personnel policy of a commercial bank. Defined the personnel policy as a general direction in personnel activities, namely set of operations of recruitment, selection, placement, rotation, moving, assessment and development personnel; modified an effectiveness research of the bank's personnel policy; studied elements of personnel policy: recruitment and selection, motivation and staff training programs; defined that staff development policy provides: careers, implementation of social protection; defined purpose and components of the system of training and staff development; analyzed performance training, personnel movement and congestion.

Є. В. Чазов

студент, Національний університет харчових технологій, м. Київ

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ

E. V. Chazov

undergraduate student, National University of Food Technologies, Kyiv

WAYS TO INCREASE THE PROFITABILITY OF THE ENTERPRISE IN MODERN CONDITIONS

Стаття присвячена пошуку та обґрунтуванню напрямів підвищення прибутковості діяльності підприємства. На основі аналізу та узагальнення теоретичних основ підвищення прибутковості діяльності підприємства та з урахуванням попередньо проведеного аналізу ринку дитячого харчування в Україні визначено резерви її підвищення за трьома напрямками: заходи, що пов'язані з підвищенням обсягів реалізації продукції; заходи, пов'язані з підвищенням ефективності використання виробничого устаткування, сировини і матеріалів, та основних засобів; та заходи, що пов'язані з підвищенням ефективності використання трудових ресурсів підприємства. На прикладі підприємства ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», запропоновано та обґрунтовано захід щодо підвищення рівня його прибутковості, а саме розширення ринку збуту підприємства за рахунок реалізації продукції через мережі аптечних магазинів м. Києва. Визначено, що в результаті запровадження заходу підприємство отримає додатковий прибуток, збільшить свою представленість на ринку та посилить власний імідж.

The article is devoted to finding and implementing ways to increase the profitability of the enterprise. Based on the analysis and synthesis of theoretical foundations to increase profitability of the company and taking into account pre-market analysis of baby food in Ukraine, the author identified reserves of its increase in three areas: measures related to the increase in the volume of sales; measures related to improving the efficiency of using of production equipment, raw materials and fixed assets; and measures related to improving the efficiency of using human resources of the company. On the example of PJSC "Yagotinsky Butter Plant" "Yagotynsky for Children" is proposed and justified the event to increase the level of its profitability, namely market expansion through increasing products sales through a network of pharmacy stores in Kyiv. It is estimated that as a result of the proposed event the company will receive additional revenue and increase its market share and strengthen its own image.

ТОВ "ДКС Центр"